

Univerzita Karlova v Praze

Filosofická fakulta

Ústav světových dějin

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pavla Voborníková

***Manifest destiny a jeho vliv na americký
imperialismus na konci 19. století a začátku
20. století***

*Manifest Destiny and Its Influence on American Imperialism in
the late 19th century and early 20th Century*

Poděkování

Velmi ráda bych poděkovala PhDr. Janu Kourovi, Ph.D. za cenné rady a vlídný přístup.
Velký dík náleží Mgr. Martinu Čížkovi, Ph.D. za pomoc s prací.

V neposlední řadě děkuji za psychickou podporu především svým kocourům.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 4. 1. 2016

Pavla Voborníková

Bibliografický záznam

VOBORNÍKOVÁ, Pavla: *Manifest destiny a jeho vliv na americký imperialismus na konci 19. století a začátku 20. století*, Praha: Karlova Univerzita, Filozofická fakulta, 2016. 57 stran + 3 strany příloh. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jan Koura, PhD.

Abstrakt:

Bakalářská práce „*Manifest destiny* a jeho vliv na americký imperialismus na konci 19. století a začátku 20. století“ se zabývá obdobím amerického imperialismu v období prezidentů Williama McKinleyho, Theodora Roosevelta, Williama Tafta a Woodrowa Wilsona. Studie zkoumá fenomén *manifest destin* v tomto období. Práce se také zabývá ostatními vlivy na tehdejší zahraniční politiku jako například vnitřní krize země nebo sociální darwinismus.

Abstract:

Bachelor thesis "Manifest destiny and its influence on American imperialism in the late 19th century and early 20th century" covers American imperialism in the era of Presidents William McKinley, Theodore Roosevelt, William Taft, and Woodrow Wilson. The study examines the phenomenon of Manifest Destiny in this period. The work also deals with other influences on the foreign policy of that time such as the internal crisis of the country or social Darwinism.

Klíčová slova

Imperialismus, *manifest destiny*, rasismus, sociální darwinismus, demokracie, progresivismus, první světová válka, Společnost národů

Keywords

Imperialism, Manifest Destiny, racism, social Darwinism, democracy, progressivism, World War I, the League of Nations

Obsah:

1. Úvod	7
2. Teoretická východiska.....	9
3. Použité prameny a literatura.....	10
4. Sociální darwinismus a jeho vliv na imperialismus.....	13
4.1 Sociální darwinismus jako fenomén.....	13
4.2 Vznik sociálního darwinismu.....	14
4.3. Co je manifest destiny?.....	16
4.4. Co je imperialismus?.....	17
5. Americký imperialismus.....	19
5.1. Perryho výpravy do Japonska	20
5.2. Příčiny amerického imperialismu.....	23
5.2.1. Ekonomická potřeba	24
5.2.2. Vnitřní krize.....	29
5.2.3. Progresivismus a zahraniční politika.....	31
5.2.4. <i>Manifest destiny</i>	35
5.3. Hnutí proti expanzivní politice.....	41
6. První světová válka.....	46
6.1 Ratifikace smlouvy v Senátě.....	48
7. Závěr.....	51
8. Prameny a literatura	53
8.1. Prameny.....	53
8.2. Literatura.....	54
9. Obrazová dokumentace	58

1. Úvod

Tato práce je zaměřena na fenomén v amerických dějinách *manifest destiny*¹ a to v období prezidentského úřadu Williama McKinleyho (1843–1901, ve funkci 1897–1901), Theodora Roosevelta (1858–1919, 1901–1909), Williama H. Tafta (1857–1930, 1909–1913) a Woodrowa Wilsona (1856–1924, 1913–1921). Důvodem výběru tohoto období je americko-španělská válka, která zapříčinila vznik americké kolonizační politiky. Ano, Spojené státy již měly vliv na některých území předtím, ale nejednalo se přímo o imperialistickou zahraniční politiku. Právě během tohoto období se myšlenka *manifestu destiny* stala oficiální součástí americké zahraniční politiky. Část práce je také věnovaná sociálnímu darwinismu, protože *manifest destiny* byl touto myšlenkou ovlivněn. Zkoumané období je zakončeno koncem první světové války, kdy se Spojené státy pod vlivem Wilsonova idealismu snažily aplikovat *manifest destiny* na celý svět. Američtí senátoři tento krok ale odmítli a země se v meziválečném období vydala na cestu izolacionismu.

Toto téma jsem si vybrala, protože se dlouhodobě zabývám americkou eugenikou, která vychází z myšlenek sociálního darwinismu a protože vliv *manifestu destiny* na americkou politiku je převážně zkoumán v období, kdy Spojené státy dobývaly území na úkor Mexika, ale už ne tolik po roce 1898, přitom se jedná o klíčový rok v amerických dějinách, neboť prostor mezi hranicemi Kanady a Mexika byl již Američany totálně osídlen a toto území se stalo součástí unie a pozornost Američanům se tak obrátila mimo tento geografický prostor. Do té doby Spojené státy jevíly spíše nezáměr o zahraničí, společnost byla plně zaměstnaná dobýváním západu a rekonstrukcí po občanské válce. Tomuto trendu se pouze vymykal ministr zahraničí prezidenta Andrewa Johnsona (1808–1875, ve funkci 1865–1869) William H. Seward (1801–1872, 1861–1869), jenž uvažoval o připojení Britské Kolumbie, ta se ale nakonec rozhodla připojit se k nově vzniklé Kanadské konfederaci. I tak se Seward zasloužil o rozšíření své země a to koupí Aljašky v roce 1867 od ruského carství.

Své výjimečnosti si Američané byli vědomy už od založení kolonie v Massachusettské zátocě v Nové Anglii, kdy John Winthrop (1587/8–1649) v roce 1630 prohlásil, že založí „město na pahorku“, které bude pro všechny příkladem jako pravá zbožná obec. Sice nepadlo ani slovo o demokracii, ale už v té době se mluvilo o výjimečnosti Američanů. Po vzniku Spojených států si Američané uvědomili, že se

neliší od Evropanů pouze vírou, ale i demokratickým zřízením. Zatím ale neměli potřebu jí šířit ve světě, protože byli dost zaměstnaní rozšiřováním území směrem na západní pobřeží.

Na přelomu 19. a 20. století Spojené státy americké získaly Portoriko, Filipíny, Guam, Mariany, Samou a Havaj a pod jejich správu se dostala Kuba.² Opět se vynořila myšlenka údělu daného Bohem. Tato idea se nazývá *manifest destiny*, jež původně předurčovala Američany expandovat od atlantického pobřeží k pacifickému. Byla chápána i šířeji, Američané měli obsadit Kanadu, Mexiko, Střední Ameriku a Kubu. Poprvé ji užil novinář John L. O'Sullivan k obhajobě anexe Texasu a Oregonu v roce 1845. V počátcích amerického imperialismu byla prezentována ve smyslu vyvolených Anglosasů, hlavně Američanů, šířit svoje jedinečné hodnoty ve světě. Po druhé světové válce vykristalizovala v úděl Američanů šířit demokracii. Dnes je *manifest* převážně vnímán pejorativně, kritici americké zahraniční politiky jím zdůvodňují intervence USA na Blízkém východě a v jiných oblastech.

K *manifestu destiny* se ještě přidaly myšlenky sociálního darwinismu. Například americký historik, filosof a popularizátor darwinismu John Fiske (1842–1901) ve své knize *American Political Ideas*³ zdůraznil nadřazenost Anglosasů a jejich politických institucí. Tato rasa⁴ byla podle něho předurčena ovládnout svět, vnutit ostatním národům anglosaské instituce a jazyk. Navíc katolická i protestantská církev nejen věřila v božské poslání Anglosasa, ale také v imperialismu viděla možnost misíí.

V době, kdy Spojené státy anektovaly výše zmíněná území, tak v Kongresu a v médiích se diskutovalo co s nabytým územím. Vznikly dva tábory, imperialisté a

¹ Termín *manifest destiny* je do češtiny překládán jako „zjevný úděl“, v práci jsem se ale rozhodla používat anglický termín, který je všeobecně známější než jeho český překlad.

² Kuba se stala nezávislou v roce 1902, Portoriko, Guam a Filipíny stály Američany 20 miliónů dolarů. Filipíny získaly nezávislost až v roce 1946. Havaj byla anektována roku 1898 a roku 1959 se stala padesátým americkým státem. Samoa se stala americkým teritoriem v roce 1899 a to na základě dohody s Německem a Velkou Británií. Dnes se americká část jmenuje Americká Samoa. Mariany byly v roce 1899 rozděleny mezi USA a Německo, americká část Marian se nazývá Severní Mariany. Tyto ostrovy a další zbylá území mají určitý stupeň nezávislosti a jsou nezačleněným územím USA.

³ John Fiske, *American Political Ideas Viewed from the Standpoint of Universal History: three lectures delivered at the Royal Institution of Great Britain in May, 1880* (New York: Harper & Bros., 1885).

⁴ Dříve mělo slovo rasa širší pojem, než jak je vnímáme dnes. v tehdejší době se rasismus nechápal na bázi krve, ale na barvě pleti, jazyku a kultuře. Takže kdo nebyl bílý, nemluvil anglicky, eventuálně nějakým germánským jazykem, a nebyl alespoň Anglosas, tak byl druhořadý jedinec. Dále byly rasistické myšlenky založeny na darwinistickém výběru silnějšího a Rudyardově Kiplingově básni Břímě bílého muže, kde autor píše o povinnosti bílého člověka zcivilizovat „primitivní“ národy. Pod pojmem rasa se dnes rozumí rasa bílá, černá a asijská. Ve zkoumaném období se bílá rasa ještě dělila na rasu anglosaskou, zaalpskou, apod. Názvy neanglosaských ras se mohou různit, podstatné ale je, že bílá rasa nebyla vnímána jednotně. Pod pojmem anglosaská rasa se mysleli Britové a Američané. V práci budu dále užívat slovo rasa v moderním slova smyslu.

antiimperialisté. Imperialisté byli nadějní politici jako například senátoři Henry Cabot Lodge (1850–1924)⁵ a Albert Beveridge (1862–1927, ve funkci 1899–1911) či již řečený Theodore Roosevelt, ten z nich vyčníval nejvíce. Naopak antiimperialisté patřili ke starší generaci. Co se týče médií, tak ty se hodně klonily na stranu imperialistů.

2. Teoretická východiska

V první části je výzkum zaměřen na sociální darwinismus. Tato ideologie zahrnuje i v té době respektovanou vědu eugeniku,⁶ což mělo za následek, že na neanglosaské národy Američané pohlíželi jako na „méněcenné“. Ve své práci se zabývám vztahem sociálního darwinismu k americké zahraniční politice ve zkoumaném období.

Další část práce je věnována *manifestu destin* a počátkům amerického imperialismu, kde se vysvětluje význam a vznik těchto dvou historických témat. V této části je také vysvětlena definice imperialismu, se kterou se v práci pracuje, protože definic imperialismu je několik. Na základě užití definice lze nazvat některá americká angažmá imperialismem už před vznikem termínu *manifest destiny*. V této části budu zkoumat vliv výpravy komodora Matthewa Perryho (1794–1858) do Japonska⁷ na americkou zahraniční politiku daného období. Tato výprava se sice udála v 50. letech 19. století, tedy mimo časově vymezení rámec výzkumu, ale její význam v americké zahraniční politice je veliký, že ji nelze v práci opomenout. Hlavní tématem této části práce je období progresivismu během něhož se Spojené státy staly imperialistickou velmocí. Zde předmětem výzkumu jsou důvody, které vedly k expanzivní politice.

Poslední kapitola se zabývá obdobím administrativy Wilsona během první světové války. Té je věnována zvláštní kapitola, protože v americké historii je zlomovým okamžikem, když se Spojené státy poprvé aktivně zapojily do mezinárodní politiky a dokonce měly hlavní slovo při vytváření nového politického uspořádání po první světové válce. Jsou zde rozebírána Wilsonova rozhodnutí během jednání o vzniku Společnosti národů.

⁵ Lodge strávil v Senátě 31 let a to v období 1893–1924. Předtím byl krátkou dobu ve Sněmovně reprezentantů, 1887–1893.

⁶ Dnes se samozřejmě o vědu nejedná. Eugenika je také chápána jako ideologie, doktrína, či teorie. Je velmi těžké eugeniku někam zařadit. Každopádně, cílem eugeniky je eliminovat počet „nevhodných“ jedinců ve společnosti. Pojem „nevhodný“, v angličtině unfit, je velmi široký. Zpočátku ve Spojených státech byli pouze „nevhodní“ kriminálníci, prostitutky, imigranti, rozdílná etnika a rasy a mentálně a fyzicky postižení. Ve 30. letech 20. století mezi „nevhodné“ patřili i chudí. V nacistickém Německu se touto vědou inspirovali představitelé režimu a Spojené státy jim sloužily jako vzor.

⁷ Matthew Calbraith Perry, *The Japan Expedition, 1852–1854: The Personal Journal of Commodore Matthew C. Perry*, ed. Roger Pineau (Washington, D.C.: Smithsonian Institution Press, 1968).

Cílem práce je popsat důvody amerického imperialismu v období prezidentských administrativ McKinleyho, Roosevelta, Tafta a Wilsona. Byl tento imperialismus ovlivněn převážně *manifestem destiny*, nebo spíše touhou po nových trzích v zahraničí? Proč Spojené státy nakonec odmítly být členem Společnosti národů?

3. Použité prameny a literatura

V práci byla použita převážně cizojazyčná literatura, protože k danému tématu v českém jazyce neexistují publikace. Z hlavních pramenů byly pro práci použity zápisky z japonské výpravy komodora Perryho, eseje Theodora Roosevelta⁸ a projevy Andrewa Carnegieho⁹ a Alberta Beveridgeho.¹⁰ Tyto prameny byly vybrány z důvodu, že se jedná o práce významných osobností, které navíc prezentovaly tehdejší všeobecné názory. Z Perryho deníku lze vyčíst jeho arogantní postoj k Japoncům, které popisuje jako zaostalé barbary. Tento postoj tentokrát k Filipíncům zastával také hlasitý propagátor expanze senátor Beveridge a to téměř po padesáti letech Perryho výpravy. Myšlenka americké nadřazenosti nad ostatními národy však byla přijímána i těmi, co byli proti expanzi, jak si lze všimnout v textu od Carnegieho. Rooseveltovo eseje jsem si pro svůj výzkum vybrala, protože je v nich zřetelné válečné nadšení v roce 1898. Roosevelt v nich podporuje válku jako takovou.

Jak už bylo výše uvedeno, *manifest destiny* vycházel i ze sociálního darwinismu. K tomuto tématu jsem hlavně použila díla čtyř amerických historiků a historiček. Z nich nejvýznamnější je *In the Name of Eugenics* od Daniela Kevlese.¹¹ Tato kniha patří mezi nejvíce uznávaná díla o eugenice. Kevles v ní popisuje, jak tato kontroverzní věda vznikla ze sociálního darwinismu. Další kniha od Ann Winfield¹² popisuje vývoj eugeniky ve Spojených státech. Poslední práce *Manifest Destiny* se hodně věnuje vlivu rasových teorií na tento fenomén a v podstatě do výzkumu nepřinesla moc nových poznatků, protože výše zmíněné studie téma nadřazenosti Američanů dostatečně rozebírají.

⁸ Theodore Roosevelt, *The Strenuous Life: Essays and Addresses* (New York: Century, 1901).

⁹ Andrew Carnegie, „Americanism versus Imperialism“, *North American Review* 168, č. 506 (leden 1899): 1–14, <http://digital.library.cornell.edu/n/nora/> (staženo 6. 3. 2014).

¹⁰ Albert Beveridge, „In Support of an American Empire“, záznam, 56. Kongres, 1. sezení, 704–712, oficiální stránky Vincenta Ferrara, profesora mezinárodní politiky na Mount Holyoke College v USA, <https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/ajb72.htm> (staženo 28. 4. 2014).

¹¹ Daniel Kevles, *In the Name of Eugenics: Genetics and the Uses of Human Heredity* (Berkeley: University of California Press, 1985).

¹² Anne Winfield, *Eugenics and Education in America: Institutionalized Racism and the Implications of History, Ideology, and Memory* (New York: Peter Lang Publishing Inc., 2007).

K tématu amerického imperialismu bylo napsáno mnoho a bylo těžké si z literatury vybrat. Nakonec byly vybrány články, které se k tématu práce hodily nejvíce a byly napsány předními experty na americký imperialismus, z nichž je třeba zmínit „First American Imperialist“ od Rossitera, „1898 and 1968: The Anti-Imperialists and the Doves,“ od Beisnera,¹³ „Racism in the Expansionist Controversy of 1898–1900“ od Merriana,¹⁴ „National Geographic Society“¹⁵, „American Imperialism: The Worst Chapter in Almost Any Book“ od Fielda,¹⁶ „The Open Door Policy: Economic Expansion and the Remaking of Societies“ od Williamse¹⁷ a „Seeking Power, Not Markets“ od Schlesingera.¹⁸ První článek je o Perryho výpravách do Japonska, jehož autor dokazuje, že Perry měl na této misi imperialistické záměry. Beisner ve své práci porovnává odpůrce a podporovatele americké expanze v době americko-španělské války a stoupence a nepřátele války ve Vietnamu. Autor tato dvě období porovnává. Pro tuto práci byly použity pouze poznatky z prvního zmíněného období. Článek od Merriama se, jak už název napovídá, zabývá válčením Američanů se Španěly v roce 1898. Autor zde vysvětluje okolnosti této války a zdůrazňuje její rasistický podtext. Paterson se také ve svém článku ptá, proč se o válce v roce 1898 mluví jako o španělsko-americké a není v termínu zahrnuta Kuba a Filipíny, když se vedl boj na jejich území a i tamější obyvatelé se bojů zúčastnili.¹⁹ Další článek se věnuje renomovanému časopisu *National Geographic Magazine* a jeho angažovanosti v podpoře vládní imperialistické politiky. Práce od Leuchtenburga o americkém imperialismu postihuje jeho vztah k progresivismu, jelikož během období tohoto hnutí začaly Spojené státy expandovat mimo území amerického kontinentu.²⁰ Studie od Dalleka a Pestritta²¹ se mimo jiné

¹³ Robert L. Beisner, „1898 and 1968: The Anti-Imperialists and the Doves,“ *Political Science Quarterly* 85, č. 2 (červen 1970): 187–216, <http://www.jstor.org> (7. 4. 2014).

¹⁴ Allen H. Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy of 1898–1900“, *Phylon* 39, č. 4 (4. čtvrt. 1978), 369–380, <http://www.jstor.org> (staženo 7. 4. 2014).

¹⁵ J. A. Tuason, „The Ideology of Empire in National Geographic Magazine’s Coverage of the Philippines, 1898–1908“, *Geographical Review* 89, No. 1 (leden 1999): 34–53, <http://www.jstor.org> (staženo 28. 4. 2014).

¹⁶ James A. Field, Jr., „American Imperialism: The Worst Chapter in Almost Any Book“, *The American Historical Review* 83, č. 3 (červen 1978): 644–668, <http://www.jstor.org> (staženo 7. 4. 2014).

¹⁷ William Appleman Williams, „The Open Door Policy: Economic Expansion and the Remaking of Societies“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume I: To 1914*, ed. Thomas G. Paterson (Lexington: Heath, 1984), 12–18.

¹⁸ Arthur M. Schlesinger, Jr., „Seeking Power, Not Markets“, *Ibid.*, 18–26.

¹⁹ Thomas G. Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898: Interpretations of the Spanish-American-Cuban Filipino War“, *The History Teacher* 29, č. 3 (květen 1996): 341–361, <http://www.jstor.org> (staženo 7. 4. 2014), 341–342.

²⁰ William E. Leuchtenburg, „Progressivism and Imperialism: The Progressive Movement and American Foreign Policy, 1898–1916“, *The Mississippi Valley Historical Review* 39, č. 3 (prosinec 1952), 483–504, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

zabývají vztahem mezi imperialismem a *manifestem destiny*. Přímo otázce příčiny americké expanze se věnují poslední články od Williamse a Schlesingera. Williams je toho názoru, že Spojené státy uplatňovaly svou mocenskou politiku vůči jiným státům kvůli exportu jejich výrobků a že i Wilsonův idealismus byl jen zástěrkou k tomu, aby Spojené státy ekonomicky ovládly ostatní země. To mu ale oponuje Schlesinger, který tvrdí, že americký imperialismus byl založen na přirozeném chování státu, jež usiluje o svou bezpečnost a moc.

Také pro období Wilsonovy administrativy nebylo těžké nalézt literaturu. Velmi důležitý byl článek o Wilsonově postoji k ruské občanské válce a kniha věnovaná jeho vidění světa. Z těchto dvou děl je možné vyčíst, jaký měl Wilson postoj k *manifestu destiny*. Pro tuto práci byl také vybrán článek od jednoho z nejznámějších historiků, jenž svůj výzkum zaměřuje na Wilsona, Linka.²² Link v této práci rozebírá Wilsonovo chování při ratifikaci smlouvy SN. Na tuto práci navazuje článek o Cabotovi Lodgeovi,²³ jež naopak vysvětluje, proč byl tento republikánský politik proti ratifikaci. Dalším velmi důležitým zdrojem výzkumu je několikrát oceněná kniha *Mírotvorci* od MacMillanové,²⁴ historičky, která se mimo jiné specializuje na mezinárodní vztahy. Zde MacMillanová popisuje proces řešení poválečné situace a je zde velmi zevrubně popsáno Wilsonovo chování při jednáních, ze kterého lze pochopit, že tehdejší prezident vnímal konferenci jako nástroj rozšíření amerického vlivu mimo západní hemisféru. Pro pochopení Wilsonova myšlení mi byly nejvíce nápomocné práce od Curryho,²⁵ Watsona²⁶ a Traniho.²⁷

²¹ Ronald J. Pestritto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, (Lanham, USA: Rowman & Littlefield Publishers, 2005).

²² Arthu C. Link, „Woodrow Wilson Perspective“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume II: Since 1914*, ed. Thomas G. Paterson (Lexington: Heath, 1989), 80–93.

²³ William C. Widenor, „Henry Cabot Perspective“, *Ibid.*, 93–108.

²⁴ Margaret MacMillan, *Mírotvorci – Pařížská konference 1919* (Praha: Academia, 2004).

²⁵ Roy Watson Curry, „Woodrow Wilson and Philippine Policy“, *The Mississippi Valley Historical Review* 41, č. 3 (prosinec, 1954), 435–452, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

²⁶ Richard L. Watson, Jr., „Woodrow Wilson and His Interpreters, 1947–1957“, *The Mississippi Valley Historical Review* 44, č. 2 (září, 1957), 207–236, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

²⁷ Eugene P. Trani, „Woodrow Wilson and the Decision to Intervene in Russia: A Reconsideration“, *The Journal of Modern History* 48, č. 3 (září, 1976), 440–461, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

4. Sociální darwinismus a jeho vliv na imperialismus

4.1. Sociální darwinismus jako fenomén

Sociální darwinismus je ideologie, jež zahrnuje několik teorií a která vznikla ve Velké Británii a ve Spojených státech na konci 19. století. Tato ideologie aplikuje několik teorií na klasickou Darwinovu teorii, která říká, že pouze nejsilnější zvířata v přírodě přežijí. Termín sociální darwinismus sice pochází z výše zmíněného období, ale nebyl běžně užíván, neboť americký sociolog, politolog, ekonom a profesor na Yalské univerzitě William Graham Sumner (1840–1910) sice poprvé užil termín sociální darwinismus, ale nezpopularizoval ho.²⁸ Práce kritizující tuto ideologii se objevily v polovině 20. století. Richard Hofstadter (1916–1970) byl americký historik, který se stal slavným díky své disertační práci „Social Darwinism in American Thought, 1860–1915“.²⁹ Tato práce byla napsána v roce 1944 a její autor v ní kritizuje americký kapitalismus a myšlenky o americké nadřazenosti nad ostatními národy v druhé polovině 19. století. V práci Hofstadter sice nepřišel s ničím novým, navíc pracoval pouze se sekundárními zdroji, s pracemi jiných historiků. I tak se Hofstadterova disertace stala pro akademiky klíčovou, protože Hofstadter byl totiž první, kdo kritizoval rasově zaměřené myšlenky z konce 19. století a použil pro ně termín sociální darwinismus a tím termín zpopularizoval.³⁰

Dnes tento termín pokrývá teorie imperialismu, eugeniky, nacismu, fašismu, vědeckého rasismu a další teorie, které upřednostňují určité rasové nebo etnické skupiny před ostatními. Ideologie sociální darwinismus je také aplikována na formu kapitalismu podle Adama Smithe (1723–1790). Tato kapitola je pouze zaměřena na vznik této ideologie, americký imperialismus a americkou eugeniku, která velmi ovlivnila myšlení amerických imperialistů a i antiimperialistů, jak bude popsáno níže. Sociální Darwinismus také ovlivnil *manifest destiny*, a proto je této ideologii věnována část práce. V tomto názoru však historici nejsou úplně jednotní. Historik James Field, jr. se domnívá, že sociální darwinismus neměl zas tak velký vliv na imperialismus, jak dokazuje ve svém článku. Dokládá to marginálním vlivem literatury, která je všeobecně vnímaná za klíčivou v americkém imperialismu, na tehdejší společnost. Například kniha *Our Country* od Josuah Stronga (1847–1916) sice byla hodně prodáváná, ale neměla

²⁸ Anne Winfield. *Eugenics and Education in America*, 52–53.

²⁹ Richard Hofstadter, *Social Darwinism in American Thought, 1860–1915* (Boston: Beacon Press, 1992).

³⁰ Jeff Rigenbach, „The Real William Graham Sumner“, *Mises Daily*, 22. 4. 2011, <https://mises.org/library/real-william-graham-sumner> (staženo 14. 12. 2014).

velký ohlas v tisku a není znám žádný americký zákonodárce, kterého by Strongovo dílo ovlivnilo. Navíc tato jeho kniha se spíše věnovala vnitřním problémům země, pouze jedna kapitola je zaměřena na zahraničí, kde Strong sice opěvuje anglosaskou rasu, ale nepřichází se žádnou novou myšlenkou.³¹ Nutno podotknout, že jeho kniha byla napsána už v roce 1885, těžko si tak lze představit, že by tato kniha mohla mít vliv na zahraniční politiku o téměř patnáct let později. Další práce, která je považovaná za klíčovou, je Fiskeho *American Political Ideas*, v níž píše o *manifestu destiny*. Field připomíná, že Fiskeho názory byly pacifistické a jako ideální uspořádání světa viděl světový federalismus, což byla americká myšlenka pocházející z 18. století³² Fiskeho myšlení bylo tedy podobné Wilsonovu, jak je patrné z poslední kapitoly této práce. Fiske tedy nemluvil o podrobování ostatních národu. Za dalšího vlivného autora je považován historik Peter Chardon Brooks Adams (1848–1927). Ten sice propagoval ve svých dílech nadvládu Američanů, ale když v roce 1898 vypukla válka na Kubě, tak se od konfliktu distancoval. Dokonce Strong a Brooks Adams vnímali rasovou a etnickou rozmanitost Spojených států jako výhodu.³³

Tato práce ale zastává názor, že myšlenka rasové nadřazenosti Američanů byla nedílnou součástí expanzivní politiky v době éry progresivismu, ale nevyklučuje, že vliv výše zmíněných osobnosti mohl být menší, než se všeobecně předpokládá.

4.2. Vznik sociálního darwinismu

Charles Darwin (1809–1882) v roce 1859 publikoval svou slavnou evoluční teorii *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, or the Preservation of Favored Races in the Struggle for Life*,³⁴ kde se věnoval přirozenému výběru ve vývoji živočichů. Přesto, že se Darwin musel o prvenství této myšlenky podělit s Alfredem Wallacem (1823–1913), jehož výzkum došel ke stejnému závěru, Darwin je všeobecně znám jako otec této teorie. Další Darwinova studie, *The Descent of Man, and Selection in Relation to Sex*,³⁵ z roku 1882 byla inspirována Thomasem Malthusem (1766–1834), britským ekonomem a demografem, jež varoval před možností přemnožení lidstva, které by mělo za následek hladomor. Jeho práce *Essay on the Principle of Population* propagovala kontrolu lidské reprodukce. Jako prevence před přemnožením lidstva

³¹ Field, "American Imperialism", 649, 647.

³² Ibid.

³³ Ibid., 649.

³⁴ Charles Darwin, *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, Or, The Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life* (London: John Murray, 1859).

Malthus navrhoval abstinenci a uzavírání sňatků v pozdějším věku.³⁶ Darwin se také obával přelidnění Země, ale požadoval pouze snížení reprodukce těch, co byli shledáni jako špatně genově vybavení jedinci. Darwin chtěl jejich sexuální abstinence dosáhnout odebráním možnosti se sezdávat. Podle Darwina přírodní selekce existuje, aby se zabránilo degradaci lidského genového fondu. Od roku 1800 se přírodní výběr zhoršil kvůli lepší výživě a zdravotní péči. I přesto, že Darwin není otec teorie nadvlády jedné rasy či etnika nad ostatními, tak jeho jména je s touto teorií mylně spojováno. Tvůrci této myšlenky jsou Malthus, Herbert Spencer (1820–1903), britský sociolog a filosof, a Francis Galton (1822–1911), antropolog a Darwinův bratranec. Spencer byl přítel Thomase Huxleyho (1825–1895), další britský evolucionista, a byl ovlivněn Darwinovou evoluční teorií přirozeného výběru. V roce 1857 Spencer poprvé publikoval svou myšlenku evoluční teorii přirozeného výběru aplikované na lidskou společnost v článku „Progress: Its Law and Cause“ v Chapmanově *Westminster Review*. O něco později v roce 1862, Spencer svou tezi rozšířil ve své knize *First Principles of a New System of Philosophy*.³⁷ V ní Spencer tvrdí, že pouze ti nejlépe geneticky vybavení jedinci přežijí. Spencerův a Huxleyův společný přítel Galton definoval termín eugenika jako vědu, jež se zabývá všemi aspekty, které vylepšují přirozené kvality lidské rasy. Galton navíc vyzdvihuje ty aspekty, které lidské kvality rozvíjejí nejlépe.³⁸

Tento pohled na okolní svět měl za následek dva trendy. První byl imperialismus, jehož cílem bylo šíření amerického způsobu vládnutí a pokroku, nebo-li *manifest destiny*, a potřeba získat odbytíště pro americké výrobky, protože v té době byla nabídka vyšší než poptávka. Druhým trendem byl izolacionismus a omezování imigrace, aby se tím zabránilo zvýšení podílu obyvatel neanglosaského původu, protože tito jedinci podle některých teorií nemohli pochopit americkou demokracii a zemi by spíše škodili. Tento druhý směr americké politiky ve 20. letech nakonec převážil a Spojené státy v meziválečném období opustily myšlenku *manifestu destiny*. Spojené státy se navíc uzavřely i hospodářsky.

35 Charles Darwin, *The Descent of Man, and Selection in Relation to Sex* (London: John Murray, 1871).

36 Thomas Malthus, *Essay on the Principle of Population* (New York: Oxford University Press, 1999).

37 Herbert Spencer, *First Principles of a New System of Philosophy* (New York: D. Appleton and company, 1864).

38 Daniel Kevles, *In the Name of Eugenics*, 7; Winfield, *Eugenics and Education in America*, 5.

4.3. Co je *manifest destiny*?

Tento pojem původně znamenal víru v předurčení Američanů k dobývání severoamerického kontinentu a šířit tak svobodu a demokracii. Lze říci, že tato víra poháněla první osadníky při osidlování východního pobřeží, avšak poprvé ji definoval John L. O'Sullivan (1813–1895).³⁹ Tento muž byl šéfredaktorem a sloupkařem a v jednom ze svých článků v roce 1839 volal po povinnosti Američanů šířit rovnost, právo na sebeurčení a možnost volit. V tomto článku zatím nepoužil termín *manifest destiny*, ale *divine destiny*. Termín *manifest destiny* byl poprvé použit v eseji s názvem „Annexation“ v časopise *Democratic Review* v roce 1845, kde propagoval anexi Texasu. O'Sullivan přímo napsal: „Naším zjevným údělem je zaplavit zemi, kterou nám přiřkla Prozřetelnost, aby se každým rokem znásobující se miliony mohly svobodně rozvíjet.“⁴⁰ Důvodem sepsání této eseje byla politická liknavost přijmout Texas do unie, a proto O'Sullivan urgoval na jeho přijetí, což se také krátce poté stalo. Ale jeho termínu *manifestu destiny* se nevěnovala velká pozornost. Ovšem když tento termín použil podruhé a to v novinovém sloupku v *New York Morning News* téhož roku, kde podporoval anexi celého oregonského teritoria, tak to už jeho myšlenka o Američanech jako Bohem vyvoleného národa v šíření demokracie na severoamerickém kontinentě vzbudila pozornost, protože O'Sullivan se postaral o mezinárodní „poprask“, protože oregonské teritorium bylo společně spravované Spojenými státy a britským impériem. O'Sullivan byl totiž přesvědčen, že Velká Británie jako monarchie není schopna šířit republikánskou demokracii, a proto není překvapující, že O'Sullivan pomýšlel i na případnou anexi Kanady. Jeho teze o právu Američanů šířit demokracii totiž nebyla teritoriálně vymezena. Na druhou stranu, O'Sullivan jako nástroj šíření amerických hodnot neviděl armádu, ale obyčejné Američany, kteří budou postupně osidlovat území, proto O'Sullivan nesouhlasil s válkou proti Mexiku. V tomto bodě byl ale svými následovníky nepochopen, protože v pozdějších dobách Spojené státy šířily demokracii zbraněmi.

V době, kdy pojem *manifest destiny* vznikl, tak Spojené státy procházely proměnou, která se projevila na pozdějším vnímání manifestu. V letech 1810–1860 došlo k

³⁹ O'Sullivan spoluzaložil noviny *The United States Magazine and Democratic Review*, všeobecně znám jako jenom *Democratic Review* (1837–1859). Tento list podporoval Jacksonovu demokracii. O'Sullivan byl také jeho šéfredaktorem. O'Sullivan se v politice i pohyboval. Za vlády demokratického prezidenta Franklina Pierceho (1804–1869) byl americkým velvyslancem v Portugalsku.

⁴⁰ D.E. Shi, G.B. Tindall, *Dějiny Spojených států amerických* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007), 259.

sociálním reformám, novým intelektuálním a církevním hnutím, k industrializaci, k rozšíření demokracie, k posílení federální vlády, k hlubší expanzi na západ a k většímu patriotismu.

Díky stavěním infrastruktury, hlavně železnice, se expanze na západ urychlila. Území byla získávána nejenom osidlováním na úkor indiánského obyvatelstva a přijímáním nových států do unie, válkou s Mexikem v roce 1846, ale i koupěmi, získáním Floridy od Španělska v roce 1819 a Gadsdenovou koupí v roce 1853.⁴¹

Myšlenka na expanzi nabyla znovu na síle v 90. letech 19. století. S tím rozdílem, že Američané pomýšleli na dobývání území mimo hranice jejich země, což dosvědčuje kniha amerického kapitána Alfreda T. Mahana (1840–1914) *The Influence of Sea Power Upon History: 1660–1783*,⁴² ve které tvrdil, že prestiž národa závisí na jeho námořní síle. Mahan se v knize nejen vyslovil pro velké námořnictvo, ale také pro kolonie. Mluvil také o předurčenosti jako O'Sullivan, ale jako budoucí americkou sféru vlivu viděl Karibik. Nepominul ani další oblasti, ve kterých se Spojené státy angažovaly, a to Pacifik, kam chtěl šířit západní civilizaci, a Latinskou Ameriku, kde chtěl v šíji vybudovat průplav. Mahanova kniha byla vřele přijata jak dobovým tiskem, tak i vládou.⁴³

4.4. Co je imperialismus?

Vzhledem k tomu, že kromě *manifestu destiny* je hlavním tématem práce imperialismus, tak je třeba tento pojem definovat. Samotná definice imperialismu je ale problematická, protože neexistuje univerzální, která by byla všemi přijímaná, jak podotýká hospodářský historik Robert Zevin, z jehož práce jsem vycházela. Mezi nejznámější verze definice imperialismu patří ta Marxova. Ten považoval imperialismus za nejvyšší stádium kapitalismu. Z toho lze usuzovat, že Marx přisuzoval imperialismus pouze kapitalistickým zemím, protože kapitalismus podle této ideologie vykořisťuje ekonomicky slabší.⁴⁴ Jak je ale všeobecně známo, i socialistické země neměli k imperialistické politice daleko. Tato definice tedy ve výzkumu použita nebyla. Další

⁴¹ Jednalo se o získání území na jihu dnešních amerických států Arizony a Nového Mexika dohodou mezi USA a Mexikem. Smlouva se jmenuje podle signatáře tehdejšího amerického velvyslance v Mexiku, Jamese Gadsdena.

⁴² Alfred T. Mahan, *The Influence of Sea Power Upon History: 1660–1783* (Boston: Little, Brown, and Company, 1890).

⁴³ Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států*, 455.

⁴⁴ Robert Zevin, „An Interpretation of American Imperialism“, *The Journal of Economic History* 32, č. 1 (březen 1972): 316–360, <http://www.jstor.org> (staženo 23. 3. 2014), 317–318.

nevýhodou tohoto termínu je, že se historicky vyvíjel, jak lze vidět na definici v renomovaném Websterově slovníku. V jeho první edici je imperialismus definován takto: „...politika a praxe vytváření a udržování impéria ve snaze kontrolovat suroviny na světových trzích a dobývání jiných zemí, vytváření kolonií, atd.“⁴⁵ Po druhé světové válce podstata definice zůstala, byla pouze rozšířena: „...politika a praxe se snaží ovládnout hospodářské nebo politické záležitosti nerozvinutých oblastí nebo slabších zemí.“⁴⁶ Jelikož americký imperialismus má některé specifické znaky, tak pro výzkum byla použita definice ekonomického historika Roberta Zevina: „imperialismus je aktivita ze strany jakéhokoli státu, který stanoví, nebo následně vykonává a udržuje kvalifikované nebo nekvalifikované právo na svrchovanost nad rámcem předchozích hranice, ve kterých byla uplatněna tato práva.“⁴⁷ „Kvalifikovaná práva suverenity“, tím je myšlena exsterialita vojáků, podnikatelů a dalších důležitých osob, založení vojenských základen, vznik vojenských aliancí, celní správy, zásahy do vnitřních záležitostí země, apod. To jsou podle Zevina hlavní znaky amerického imperialismu. Mezi ně lze ještě zařadit šíření demokracie, nebo-li *manifest destiny*, protože jak bude z následujícího textu patrné, američtí imperialisté pokládali za důležité prosazovat demokracii jako nejlepší systém vládnutí v dobytých územích.

⁴⁵ The policy and practice of forming and maintaining an empire in seeking to control raw materials and world markets by the conquest of other countries, the establishment of colonies, etc. David B. Guralnik, ed., Webster's New World Dictionary of the American Language (Cleveland and New York: The World Publishing Co., 1970), 704. In: Ibid., 317.

⁴⁶ „The policy and practice of seeking to dominate the economic or political affairs of underdeveloped areas or weaker countries.“, Ibid.

⁴⁷ „Imperialism is activity on the part of any state which establishes or subsequently exercises and maintains qualified or unqualified rights of sovereignty beyond the previous boundaries within which such rights were exercised.“ Zevin, „An Interpretation of American Imperialism“, 319.

5. Americký imperialismus

Podle výše zmíněné definice se za americký imperialismus považuje již postupné rozšiřování Spojených států, kdy zájem o dobývání mimo americký kontinent byl pouze tématem diskuzí. Jedinou výjimkou byla revoluce na Haiti v letech 1791–1804. Spojené státy obnovily s Haiti obchod, jako tomu bylo před rokem 1791, a když anglická armáda chtěla tento obchod přerušit, tak američtí obchodníci kromě zboží dováželi také zbraně. Ale už v té době i Otcové zakladatelé a pozdější prezidenti Thomas Jefferson (1743–1826, ve funkci 1801–1809) a John Quincy Adams (1767–1848, ve funkci 1825–1829) pomýšleli na Kubu jako součást Spojených států.⁴⁸ S expanzí s nimi souhlasili Alexander Hamilton (1755–1804, jako ministr financí 1789–1795) a i Andrew Jackson (1767–1845, ve funkci jako prezident 1829–1837).⁴⁹

Úvahy o šíření vlivu na západní polokouli byly nepřímo potvrzeny Monroeovou doktrínou, která ostatní velmoci varovala před expanzí v této oblasti. Význam budoucí světové mocnosti byl v té době pramalý, což dokazuje fakt, že doktrína v Evropě nevyvolala žádné bouřlivé diskuze. Dalším důležitým zlomem byla válka s Mexikem (1846–1848), od které Spojené státy ospravedlňují své další expanze *manifestem destiny*.

První očividný akt amerického imperialismu byly dvě výpravy komodora Matthewa C. Perryho v letech 1853 a 1854.⁵⁰ Od té doby se Američanům dařilo šířit vliv na západní polokouli. Například založili námořní a obchodní základnu na ostrově Pago Pago v Samoe nebo vyjednali smlouvu s Havajským královstvím, která také dovolovala americkou námořní přítomnost a obchod. Toto království strategicky důležité kvůli obchodu s cukrovou třtinou a i kvůli obraně amerického území Americký vliv v království se postupně prohluboval, až vyústil v jeho anexi v roce 1898.⁵¹ Od 80. let 19. století se Spojené státy také angažovaly v občanských válkách v Kolumbii a na Haiti a v revolucích v Chile a v Brazílii a také dále upevňovaly vliv v jiných zemích Latinské Ameriky.⁵² Klíčovým byl ale rok 1898, který je všeobecně vnímán jako začátek amerického imperialismu, tedy imperialismu v klasickém slova smyslu, kdy vyspělejší země obsadí a poté vykořisťuje zemi slabší.

⁴⁸ Více Schlesinger, „Seeking Power, Not Markets, 24–25.

⁴⁹ Schlesinger, „Seeking Power, Not Markets“, 19.

⁵⁰ Zevin, „An Interpretation of American Imperialism“, 325.

⁵¹ Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 453–455.

⁵² Zevin, „An Interpretation of American Imperialism“, 327–328.

Imperialismus jako takový prakticky neměl limity, protože neexistovala žádná mezinárodní organizace, která by zastávala funkci mezinárodního arbitra. Ano, byly tu konference řešící světové krize a problémy mezi státy, ale to se vše odehrávalo na úrovni tzv. koncertu velmocí a Spojené státy se mezi tyto mocnosti na konci 19. století dostaly díky svému ekonomickému růstu. Unie se nacházela ve velkém hospodářském rozkvětu díky domácímu a zahraničnímu kapitálu, zvýšení pracovní síly posílené imigranty, výstavbě nové infrastruktury, zemědělství a dostatku nerostných surovin. Byla tu vůle stát se nejen regionální velmocí, ale i světovou, čemuž nikdo a nic nebránil, dokonce ani ne Velká Británie, která se nejenom rozhodla uznat svou bývalou kolonii na severoamerickém kontinentě jako velmoc, ale také jejich vliv v západní hemisféře.⁵³ Její moc totiž upadala. Spojené státy ji hospodářsky dohnaly a zatoužily tak po získání kolonií, protože jejich vlastnictví v té době představovalo prestiž. Výhodou pro Spojené státy byla jejich geografická poloha, sousedí pouze s dvěma státy, Kanadou a Mexikem. Tyto dvě země byly v době rozkvětu amerického imperialismu slabé na to, aby mohly Spojeným státům konkurovat politicky nebo hospodářsky. Mexiko se nacházelo v politickém chaosu a Kanada byla teprve se konsolidující se stát. Od evropských mocností byli Američané odděleni Atlantickým oceánem, takže Spojené státy nepotřebovaly velkou armádu ani námořnictvo.

5.1. Perryho výpravy do Japonska

Japonsko bylo ze své vlastní vůle od ostatního světa izolované. Bálo se, aby světové mocnosti nenarušily jeho územní integritu jako se to dělo v Číně. Na japonskou půdu nemohl žádný cizinec vkročit ani, když námořníci ze ztroskotané lodě potřebovali pomoc. Jedinou výjimku dostali Nizozemci, jejichž obchodní loď mohla jednou ročně vplout do přístavu v Nagasaki. Za tímto účelem Nizozemci mohli zanechat v Japonsku komisaře.⁵⁴

První americké snahy navázat vztahy s Japonskem byly pouze obchodního rázu a nebyly oficiální. Od roku 1832 do Perryho výpravy proběhly tři neúspěšné pokusy. Perryho plavba byla důležitá z jiných důvodů. Velryb totiž v Atlantickém oceánu ubylo, a tak se američtí velrybáři začali více soustředit na Pacifik. Z tohoto důvodu potřebovali Američané mít nějakou bilaterální dohodu s Japonskem, aby američtí velrybáři mohli v

⁵³ Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 344.

⁵⁴ William S. Rossiter. „The First American Imperialist“, *The North American Review* 182, č. 591 (únor 1906): 239–254, <http://www.jstor.org> (staženo 23. 3. 2014), 240.

případě nutnosti zakotvit na japonských ostrovech. Důvody byly čistě ekonomické, protože velrybářský průmysl v roce 1845 dosáhl své největší prosperity, víc než 15 miliónů dolarů bylo investováno do tohoto průmyslového odvětví na Dálném východě a nejméně 10 000 lidí zaměstnávalo. Velrybáři se hodně pohybovali poblíž Japonska, protože jak ostrovní císařství samo tvrdilo, krátce před Perryho návštěvou téměř sto velrybářů proplulo okolo Macumae, města na ostrově Hokkaidó. Navíc v roce 1846 dvě americké velrybářské lodě ztroskotaly na japonských ostrovech. Jejich posádky byly zajaty a bylo s nimi krutě zacházeno. Jejich životy byly ušetřeny díky přimluvě nizozemského komisaře.⁵⁵ Není tedy divu, že Spojené státy potřebovaly s Japonským císařstvím jednat o možnostech přistání u jeho břehů, protože v zájmu nebyly pouze životy velrybářů, ale i prosperující odvětví průmyslu.

Po expanzi do Pacifiku toužil i budoucí ministr zahraničí William H. Seward, v té době ještě senátor, který měl 29. července 1852 v senátu projev „Commerce in the Pacific Ocean“, ve kterém kromě rybolovu velryb mluvil o kulturních rozdílech mezi Asií a Spojenými státy, a že právě obchod měl sloužit jako prostředek překročení kulturních rozdílů. Spíše než o kolonizaci,⁵⁶ Seward v tomto případě mluvil o „reunifikaci dvou civilizací“, neboť původní obyvatelé amerického kontinentu pocházejí z Asie.⁵⁷ Tento jeho názor o reunifikaci mu dlouho nevydržel, poněvadž už jako ministr zahraničí v roce 1864 schválil ostřelování japonského přístavu Šimonoseki společně s Francií, Británií a Nizozemím.⁵⁸ Seward také jako ministr zahraničí prohlásil, že „Američané jsou morálně oprávněni mít vlastní imperiální říši.“⁵⁹

Na začátku 50. let 19. století se v Japonsku vyostřil konflikt mezi císařem Kómeiem a šógunem. Tato situace byla nejlepší příležitostí pro Spojené státy jednat, protože Japonsko se nacházelo v politickém rozkladu. Komodor Matthew Perry byl tedy na popud prezidenta Miliarda Fillmora (1800–1874, ve funkci 1850–1853) pověřen, aby mluvil s japonským císařem. V roce 1853 Perry přistál v Uraze. Cílem jeho výpravy byla dohoda o „přátelství, obchodu, dodávky uhlí a jeho zásobách a ochraně amerických občanů na území Japonska“. Perry se sešel se šógunem Abem Masahirem a bylo mu

⁵⁵ Rossiter. „The First American Imperialist“, 241.

⁵⁶ William Henry Seward, *Commerce in the Pacific Ocean: Speech of William H. Seward in the Senate of the United States, July 29, 1852* (Washington: Buell & Blanchard, 1852), 13.

⁵⁷ Ibid., 12.

⁵⁸ Erik Rangno, „Melville’s Japan and the Marketplace Religion of Terror“, *Nineteen-Century Literature*, 62, č. 4 (březen 2008), <http://www.jstor.org> (staženo 23. 1. 2015), 467.

⁵⁹ Ernest N. Paolino, *The Foundations of the American Empire: William Henry Seward and U.S. Foreign Policy* (Ithaca: Cornell Univ. Press, 1973), 4; In: Ibid., 474.

přislíbeno, že šógun na Perryho žádost odpoví až příští rok na jaře.⁶⁰ Komodor se tedy následující rok vrátil a byl úspěšný. Obě strany podepsaly tzv. Kanagawskou smlouvu o míru a přátelství. Ačkoliv tato dohoda byla pro Japonsko nevýhodná, obsahovala totiž nejvyšší doložku výhod pro Spojené státy, tak ji podepsalo, jelikož mu v opačném případě hrozila válka se silnějšími Spojenými státy. Každopádně situace se pro americké velrybáře změnila. Mohli v Japonsku zakotvit a načerpat zásoby, nebo jim byla poskytnuta pomoc, pokud ztroskotali. Japonci se rozhodli otevřít světu, protože došli k závěru, že již není možné zůstat izolováni od „barbarů“.⁶¹

Nejenom z výsledků dohody bylo jasné, že Spojené státy si počínaly jako imperiální velmoc, ale i ze zápisů samotného komodora Perryho bylo očividné, že ostrovní císařství je pro něj národ primitivů. Zde je také vidět vliv amerického průmyslového pokroku v první polovině 19. století. Perry ve svých zápiscích porovnává dary, jež si obě země navzájem daly. Vyloženě opovrhuje japonskými přírodními dary a bere je jako důkaz zaostalosti národa. Naopak vychvaluje americké průmyslové výrobky.⁶² A právě na tomto případě lze vystihnout vliv *manifestu destiny*, který sice ve svém původním smyslu neopěvoval americkou průmyslovou vyspělost a nemluvil o jejím šíření, ale jeho pozdější interpretace ekonomickou vyspělost do *manifestu destiny* zahrnuly. Pokud se podíváme na nejtypičtější obrázek představující *manifest destiny*, tak na něj vidíme ženu, která kromě držení knihy jako symbol vzdělanosti, vine telegrafní drát jako symbol hospodářského pokroku.⁶³

Mise komodora Perryho byla tedy velice úspěšná. Co by se ale stalo, pokud by tomu tak nebylo? I s tím komodor počítal a měl připravený záložní plán. Kdyby jednání s Japonskem přišla vniveč, tak by se Perry zmocnil nějakého přilehlého ostrova a držel by jej ve jménu Spojených států do té doby než by Japonsko kývlo na americké podmínky. Ostrov by po tu dobu sloužil jako strategický přístav pro plavící se Američany a zároveň také jako centrum amerického obchodu na Dálném východě, kde by Spojené státy mohly konkurovat Velké Británii. Perry předpokládal, že jako vedlejší efekt americké nadvlády na ostrově by byla dobrá vláda a prosperita pro místní obyvatele.⁶⁴ Je ale otázkou, zda touto myšlenkou ovlivněnou *manifestem destiny* chtěl Perry ospravedlnit

⁶⁰ William G. Beasley, *Select Documents on Japanese Foreign Policy 1853–1868* (Oxford: Oxford University Press, 1955), 21–25.

⁶¹ Jiuji G. Kasai, „The Relations between Japan and the United States“, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 54, International Relations of the United States (červenec 1914), 260–269, <http://www.jstor.org> (staženo 23. 1. 2015).

⁶² Více Perry, *The Japan Expedition, 1852–1854*.

⁶³ Viz. Obrazová dokumentace.

americkou invazi, nebo v ní opravdu věřil. U pozdějších imperialistů je možné říci, že v *manifest destiny* věřili a patřil mezi hlavní důvody pozdější americké expanze. Co můžeme ale o Perrym s jistotou říci, že byl prvním americkým imperialistou, jak dokazují jeho zápisky z cesty a korespondence s tehdejšími ministry.⁶⁵

Vztah mezi oběma národy byl po podepsání dohody na dobré úrovni. Japonsko považovalo Spojené státy za svého přítele a učitele. Spojené státy na oplátku zase bránily Japonsko před agresí ostatních zemí. Během rusko-japonské války v letech 1904–1905 americká veřejnost stranila japonskému vojsku, ale když jejich favorit válku vyhrál, tak vnímala Japonsko jako amerického konkurenta v Tichém oceánu.⁶⁶ Tento vztah „učitel-žák“ se později přenesl i na další země, které byly pod americkým vlivem.

5.2. Příčiny amerického imperialismu

Existují tři důvody, proč se Spojené státy rozhodly expandovat: ekonomické, potřeba odpoutat pozornost od domácích problémů a šíření naplnění vize *manifestu destiny*.

Přední americký politik Henry C. Lodge byl toho názoru, že aby Američané naplnili *manifest destiny*, tak se musí ostatním velmocím vyrovnat.⁶⁷ Historik Field naopak nevidí *manifest destiny* jako důležitý hybatel imperialistické politiky. Podle jeho názoru byl americký imperialismus hlavně zapříčiněn potřebou změny orientace z Atlantiku na Pacifik, jak je popsáno výše. Field také považuje podmořské telegrafní dráty za klíčové, protože díky nim se urychlil tok informací a tím měly vliv nejenom na žurnalistiku, ale také i na diplomacii. Průkopníkem podmořských kabelu byli Britové, kteří přišli na to, jak za pomoci gutaperči obalit telegrafní dráty tak, aby mohly být umístěny pod hladinou oceánu. V roce 1851 byl zaveden první kabel z Doveru do Calais, další kabely byly umísťované po celém světě. Spojené státy ale nezůstaly pozadu, v roce 1865 založily *Mezinárodní oceánská telegrafní společnost (International Ocean Telegraph Company)*, která o dva roky později instalovala první kabel mezi Floridou a Kubou a dále expandovala pod hlavičkou dceřiných společností do Latinské Ameriky. Tím se komunikace mezi Spojenými státy a jejich jižními sousedy urychlila, zlevnila a byla bezpečnější, protože už telegrafní zprávy nechodily přes Lisabon, anebo Londýn. Díky

⁶⁴ Rossiter, „The First American Imperialist“, 242.

⁶⁵ Více Rossiter, „The First American Imperialist“.

⁶⁶ Kasai, „The Relations between Japan and the United States“, 361–362.

tomu se potopení lodi Maine dostalo velké pozornosti od americké veřejnosti. Co se týče informací v diplomacii, tak doba jejich poslání se zkrátila z dvou týdnů až měsíců na hodiny a to velmi rychle urychlilo diplomatické aktivity.⁶⁸ Nový druh přenosu informací a komunikace měl také vliv na americký imperialismus.

5.2.1. Ekonomická potřeba

Americký imperialismus nebyl jenom o prestiži a šíření americké demokracie, ale také o obchodu, protože Spojené státy potřebovaly vyvážet své průmyslové výrobky, jak ministr zahraničí James G. Blaine (1830–1893)⁶⁹ jednou poznamenal, že Spojené státy mají větší zájem na zabrání obchodu než na zabrání teritoria.⁷⁰

Průmyslová výroba v 90. letech 19. století stoupla, americká populace vzrostla a s ní i hrubý domácí produkt,⁷¹ Spojené státy zažívaly na přelomu století velký hospodářský i populační rozkvět, což byla unikátní kombinace, jak poznamenává historik Paul Kennedy. V roce 1890, byly USA na druhém místě na světě v počtu obyvatel, předběhlo je pouze Rusko. Mezi lety 1870–1900 klesl Británii podíl průmyslových výrobků ve světě z 31,8 % na 19,5 %, americký podíl se naopak zvětšil z 23,3 % na 30,1 %, což udělalo ze Spojených států průmyslovou velmoc. Pro srovnání, další rodící se silná průmyslová země Německo mělo v roce 1900 podíl 16,6 %. Britská ekonomika rostla v letech 1870–1913 pouze o 1,6 %, zatímco americká ekonomika rostla o 5 % a za ní německá o 4,7 %.⁷²

Přebytek zboží chtěli politici řešit vývozem, a tak se Spojené státy poohlížely tam, kde evropské velmoci neměly sféru vlivu, jako byla například Latinská Amerika, nebo uvažovaly o narušení evropské hegemonie v Číně. V Latinské Americe, v Karibiku a na Filipínách sice stále Španělsko disponovalo koloniemi, ale to už dávno bylo za svým velmocenským zenitem, takže USA se nemusely obávat silné vojenské reakce a co se navíc týče Kuby, tak ta nebyla v oblasti zájmu evropských mocností, nasvědčují tomu

⁶⁷ Frederick B. Pike, *The United States and Latin America: Myths and Stereotypes of Civilization and Nature* (Austin: University of Texas Press, 1992), 158–159. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 344–345.

⁶⁸ Field, „American Imperialism“, 661–664.

⁶⁹ Blaine byl ministrem za prezidentů Garfielda v roce 1881 a Harrisona v letech 1889–1892.

⁷⁰ Walter LaFeber, *The New Empire: An Interpretation of American Expansion, 1860–1898* (Ithaca: Cornell University Press, 1963), 106. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 344.

⁷¹ Paul Kennedy, *The Rise and Fall of Great Powers: Economic Change and Military Conflict from 1500 to 2000* (New York: Vintage Books, 1987), 198–199.

⁷² Aaron L. Friedberg, *The Weary Titan: Britain and the Experience of Relative Decline, 1895–1905* (Princeton: Princeton University Press, 1988), 24–26. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 343.

pozdní a chabé reakce na hrozící konflikt mezi Španělskem a USA.⁷³ Spíš bylo otázkou, jak bude reagovat Spojené království. To ale ustoupilo a ponechalo americké vládě volné ruce, protože hospodářsky sláblo. Spojené státy byly tedy po všech stránkách silné a to dodávalo imperialistům sebevědomí stát se hegemonek na západní polokouli.

Kuba představovala potenciální trh pro americké výrobky a Filipíny byly také atraktivní díky svým nerostným zdrojům, tropickému ovoci a dalším zemědělským produktům. Navíc ze souostroví byla Čína na dosah. Roosevelt dokonce prosazoval názor, že pokud Spojené státy neobsadí Filipíny, tak to udělá jiná silnější a statečnější rasa. Budoucí americký prezident viděl svět jako neustálý boj mezi rasami a ve své stati „Expansion and Peace“, publikované v *Independent* 1. prosince 1899, tvrdil, že míru lze dosáhnout pouze válkou.⁷⁴ Avšak čínský trh poskytl americkým obchodníkům větší možnosti než Filipíny. Senátor Beveridge ve svém projevu před Senátem v roce 1900 dokonce operoval s čísly. Podle něho měl být čínský trh největším odbytištěm USA. Čínský zahraniční obchod v roce 1897 byl 285 738 300 dolarů, z kterého měly Spojené státy méně než 9 %, což je o něco víc než Spojené státy exportovaly do Číny. Očekávalo se, že USA budou vyvážet až 50 % svých výrobků do Číny. Podle něho byl zahraniční obchod Číny teprve na svém začátku, její zdroje, možnosti a potřeby se všechny ještě nerozvinuly, protože v té době měla pouze 550 kilometrů železnic a Čína pro svůj rozvoj podle Beveridge potřebovala přes 30 000 kilometrů železnic, jež za 50 let měla mít.⁷⁵ Představy o velkých možnostech zahraničního obchodu s Čínou se ale nenaplnily, protože byly přehnané.

Čína také vedla k většímu zájmu o Tichý oceán. Od otevření Suezského průplavu v roce 1869 Spojené státy trpěly upadajícím exportem do Číny, jehož podíl od 40. let 19. století klesal, protože průplav Evropanům zkrátil cestu do Číny. Dříve plavba z Liverpoolu kolem Mysu dobré naděje byla stejně dlouhá jako z New Yorku.⁷⁶ Bylo potřeba zkrátit cestu do Číny z východní části Spojených států, jelikož velká část exportu a importu pocházela odtamtud, jelikož většina obyvatel, kapitálu a průmyslu

⁷³ Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 345.

⁷⁴ Roosevelt, *The Strenuous Life*, 11–14.

⁷⁵ Beveridge, „In Support of an American Empire“.

⁷⁶ Field., „Near East Notes and Far East Queries“, in John K. Fairbank, ed., *The Missionary Enterprise in China and America* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1974), 34–38; Bureau of the Census, *Historical Statistics of the United States, Colonial Times to 1957* (Washington, D.C.: Government Printing Office, 1960), 550–553; Arthur M. Johnson and Barry E. Supple, *Boston Capitalists and Western Railroads* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1967); Tyler Dennett, *Americans in Eastern Asia* (New York: Macmillan, 1922), 579–582, 586; Akira Iriye, *Across the Pacific* (New York: Brace and World, 1967), 71–76, 80–81. In: Field, „American Imperialism“, 655–656.

byla ve východní části země, v západní části žilo kolem roku 1890 méně než 5 % obyvatelstva, takže bylo třeba dopravovat zboží na západní pobřeží.⁷⁷ Aby se zboží dopravilo do Číny rychleji, Spojené státy vybudovaly lodní dopravní síť v Pacifiku⁷⁸ a postupně rostl jejich vliv v této oblasti, jenž byl předtím zanedbatelný.⁷⁹

Vzrůstající zájem o zahraniční trhy dosvědčuje Rooseveltova první zpráva o stavu unie v prosinci 1901, kdy mluvil o budoucím velmocenském postavení Spojených států v mezinárodním obchodě.⁸⁰ Velký zájem o zahraniční obchod však nebyl něčím novým. Již Otcové zakladatelé se stavěli pozitivně k obchodu s jinými národy.⁸¹ Dokonce Field ve své studii *America and the Mediterranean World, 1776–1882*⁸² podotýká, že federální vláda utratila více peněz na námořnictvu než na armádě.⁸³

Západní hemisféra byla v 19. století nestabilním regionem a Spojené státy této situace využily a na konci století se zde staly hegemonek. Podle Monroeovy doktríny západní polokoule byla nedělitelný celek. Na Latinskou Ameriku se nahlíželo podobně jako na Čínu, tedy jako na potenciální trh pro americké výrobky. Navíc poloha Kuby měla výhodnou geografickou polohu, která se jevila dobrá z bezpečnostních důvodů.⁸⁴

Celé 19. století Spojené státy rozšiřovaly svůj vliv na kontinentu, kde zvětšily svoje území o louisianskou koupí a Floridu, jež koupily od Španělska, a i v Latinské Americe ať už vojensky, tak i ekonomicky.⁸⁵ Rok 1898 byl pouze vyvrcholením amerických tlaků nejenom na jižní části kontinentu, ale také na Havaji, kde americká zahraniční politika napomáhala k destabilizaci politické situace. V otázce Kuby a Filipín mocensky upadající španělské království nebylo schopno odolat americkému tlaku.

⁷⁷ Bureau of the Census, *Historical Statistics of the United States, Colonial Times to 1957* (Washington, D.C., 1960), 7, 12, 537, 543; John G. B. Hutchins, *The American Maritime Industries and Public Policy, 1789–1914* (Cambridge: Harvard University Press, 1941) 373–375. Henry Nash Smith, *Virgin Land: The American West as Symbol and Myth* (Cambridge: Harvard University Press, 1950), 187. In: Field „American Imperialism“, 654–655.

⁷⁸ Ibid., 656.

⁷⁹ Ibid., 655.

⁸⁰ Williams, „The Open Door Policy“, 17.

⁸¹ Schlesinger, „Seeking Power, Not Markets“, 21.

⁸² Field, *America and the Mediterranean World, 1776–1882* (Princeton: Princeton University Press, 1969).

⁸³ Schlesinger, „Seeking Power, Not Markets“, 21.

⁸⁴ Louis A. Pérez, *Cuba and the United States: Ties of Singular Intimacy* (Athens, GA: University of Georgia Press, 1990), xiv. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 347–348.

⁸⁵ Zde je nutno podotknout, že v Latinské Americe měla stále své zájmy Velká Británie, vlastnila Britskou Guyanu a měla vliv v Argentině, dále Francie měla vliv v Panamě a Německo v Guatemale. Více Dallek, „National Mood and American Foreign Policy“, Field, „American Imperialism“.

Američané považovali systémy vládnutí evropských mocností za špatné a nabyli dojmu, že jejich povinností je ze své sféry vlivu vyhnat a nastolit tam demokracii,⁸⁶ neboť jak historik Ernest May poznamenal, Američané se chtěli seberealizovat jako propagátoři svobody, demokracie a pokroku. May tuto seberealizaci přičítal k vlivu sociálního darwinismu a odpoutat pozornost od domácích problémů,⁸⁷ což vysvětluje, proč Američané nenechali státy Latinské Ameriky samostatně jednat, vždy řešili spory s evropskými velmocemi oni, což znamenalo, že ty státy považovaly za malé děti, jež bylo potřeba vychovávat.

V 19. a také ve 20. století zmítaly Latinskou Ameriku revoluce a to dovedlo Američany k pochybám, jestli si dokážou samy vládnout a ocenit svobodu.⁸⁸ Spojené státy nejdříve podporovaly revoluce, neboť samy vznikly na základě povstání proti britské nadvládě. V 19. století však americká zahraniční politika otočila kvůli strachu ze sociálních nepokojů, protože pro Američany je demokracie spojená s úctou k soukromému majetku.

Ještě evropské revoluce v roce 1848 vzbudily u Američanů sympatie, ale už ne pařížská komuna v roce 1871.⁸⁹ Ten samý postoj zastávala americká veřejnost, když v Rusku došlo ke svržení cara. Tento krok byl nejprve všeobecně vítán, protože se lidé domnívali, že v Rusku nastane demokratický režim. Tyto naděje se však v listopadu 1917 rozplynuly.⁹⁰ Prezident Woodrow Wilson si i přesto uchoval určité sympatie vůči bolševikům, když ve svém projevu o 14 bodech v lednu 1918 chválil bolševické vyjednavče v Brestu litevském za to, že požadovali jednání s otevřenými dveřmi.⁹¹ Pak se i jeho postoj k Bolševikům změnil.⁹²

⁸⁶ Frederick B. Pike, *United States and Latin America: Myths and Stereotypes of Civilization and Nature* (Austin: University of Texas Press, 1992), 168. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 347.

⁸⁷ Ernest R. May, *Imperial Democracy: The Emergence of America As a Great Power* (New York: Harper Torchbook, 1973), 248, 257; Julius W. Pratt, *Expansionists of 1898: The Acquisition of Hawaii and the Spanish Islands* (1936; rpt. Chicago: Quadrangle, 1964), 355–356; May, *American Imperialism: A Speculative Essay* (New York: Atheneum, 1968), 186, 196, 227. In: Dallek, „National Mood and American Foreign Policy“, 346.

⁸⁸ Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 349.

⁸⁹ Michael H. Hunt, *Ideology and U.S. Foreign Policy* (New Heaven: Yale University Press, 1987), 124. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 349.

⁹⁰ Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 506.

⁹¹ „Fourteen Points Speech“, 8. ledna, 1918, in Baker and Dodd, *The Public Papers of Woodrow Wilson: War and Peace*, 1:155–162. In: Trani, „American Intervention in Russia“, 449.

⁹² Vice Christopher T. McMaster, „Woodrow Wilson and the American Expeditionary Force to Siberia, 1918–1920“, *Student Pulse* 6 č. 4:1–2, <http://www.studentpulse.com/articles/889/2/woodrow-wilson-and-the-american-expeditionary-force-to-siberia-1918-1920> (staženo 1. 12. 2015).

Americký imperialismus však nebyl jenom o ekonomických zájmech, ale historik Frederick B. Pike tvrdí, že také o prestiži,⁹³ a to nejenom v zahraničí, ale i doma. K opěvování expanze sloužil časopis *National Geographic Magazine*, který je vydáván od roku 1888 *National Geographic Society*, publikoval články týkající se poválečné expanze.⁹⁴ Články ospravedlňovaly, nebo i přímo podporovaly expanzi a také jejich autoři viděli export amerických výrobků řešení jako řešení ekonomické krize 90. let 19. století.

Díky anexi španělských kolonií a jiných území se geografie stávala čím dál populárnější, jak dosvědčuje rostoucí počet členů *National Geographic Society*. V roce 1898, v době španělsko-americké války, měla společnost pouze 1 300 členů. Za pět let, jich bylo 2 300 a v roce 1905 už společnost čítala 11 000 členů a zájem o členství stále stoupal tak, že v roce 1912 se mohla pochlubit 100 000 nadšenců ve svých řadách.⁹⁵ Z těchto čísel je jasné, že nebýt zámořské expanze USA, tak by takový zájem nebyl. Jak sám bývalý redaktor *National Geographic Society* John Hyde poznamenal: „kolik různých válek v minulých deseti letech vzdělalo lidi v geografii?“⁹⁶

Na přelomu 19. a 20. století se redakce *National Geographic Magazine* skládala ze zaměstnanců vládních vědeckých odborů zaměřených na geografii, kteří se zaslouhovali o to, aby v časopise byla široká nabídka informací o ostatních zemích a mohli tak vyhovět velké poptávce. V článcích *National Geographic Magazine* se v době na začátku amerického imperialismu objevoval rasismus vůči jiným národům než anglosaským a to i za podpory vlády. Výsledkem takovéto mediální masáže byla široká podpora zámořské expanze Spojených států. Časopisu nelze ale vytknout, že se mu podařilo vzdělat americkou společnost. Již na začátku 20. století se díky němu zvýšil zájem o geografii. Tento fakt lze přičíst tehdejším válkám, například z 52 článků o Filipínách jich 30 vyšlo v mezi lety 1898–1908.⁹⁷

⁹³ Frederick B. Pike, *United States and Latin America: Myths and Stereotypes of Civilization and Nature* (Austin: University of Texas Press, 1992), 168. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 347.

⁹⁴ Národní zeměpisná společnost, je nezávislá nezisková vzdělávací instituce. Byla založena 27. 1. 1888. Hlavním cílem je zvyšovat a rozšiřovat zeměpisné znalosti veřejnosti. Společnost vydává *National Geographic Magazine*, což je populárně-naučný měsíčník.

⁹⁵ Tuason, „The Ideology of Empire“, 38.

⁹⁶ „How much the various wars of the past ten years have educated the people in geography?“, National Geographic Society (redakční prohlášení), „Geography and Culture“, *National Geographic Magazine* 16 č.2 (1905): 70-71., 70. In: Ibid., 39.

⁹⁷ W.E. Garrett, ed., *National Geographic Index, 1888–1988* (Washington, D.C.: National Geographic Society, 1989). In: Tuason, „The Ideology of Empire“, 39.

V člancích se také zmiňují blízké země vhodné pro obchod, hlavně Čína. Třeba geograf Henry Gannett (1846–1914) ve svém článku „The Philippine Islands and Their People“ tvrdí, že když USA budou kontrolovat Filipíny, tak se stanou politickou a ekonomickou velmocí v Pacifiku.⁹⁸ Tento oceán se stal pro Američany důležitý a není tedy divu, že i třeba Strong mluvil o Pacifiku jako „anglosaském moři“ nebo Austin ho považoval za „americký“ oceán.⁹⁹ Beveridge k tomuto tématu ve svém projevu před Senátem prohlásil, že kdo ovládá Pacifik, ten ovládá svět.¹⁰⁰

5.2.2. Vnitřní krize

Historikové se domnívají, že americká zahraniční politika v letech 1896–1945 byla ventilem vnitřních problémů země. Pro vládnoucí stranu bylo nejlepší obrátit pozornost veřejnosti mimo území Spojených států a zahraniční politika se tak stala národním tématem.¹⁰¹ Ve skutečnosti se ale o zahraniční politiku zajímalo jen 20 % Američanů.¹⁰² Dalším důvodem imperialistické politiky byla ideologická krize, kdy vznikla aliance republikánů a podnikatelů a LaFeber tvrdí, že tento faktor hrál velkou roli v zahraniční politice, protože podnikatelé chtěli koncese v cizině.¹⁰³

Země se nejen musela potýkat s hospodářskými důsledky roku 1893,¹⁰⁴ ale i se společenskými změnami. Byla to doba, kdy průmysl nebyl státem regulován a politika laissez-faire tak měla neblahé dopady jak na dělníky, tak i na samotné zákazníky, na což reagoval spisovatel a politik Upton Sinclair (1878–1968) svou slavnou knihou *The*

⁹⁸ C.E. Howe, „The Disposition of the Philippines“, *National Geographic Magazine* 9 č.6 (1898): 304, 304; O.P. Austin, „Problems of the Pacific: The Commerce of the Great Ocean“, *National Geographic Magazine* 13 č.8 (1902): 303–318, 318; *Ibid.*, 304; *Ibid.*, 318; National Geographic Society (redakční prohlášení), *National Geographic Magazine* 9 č.6 (1898): 386, 386; W.J. McGee, „National Growth and National Character“, *National Geographi Magazine* 10 č.6 (1899): 185-206, 203, 205; J. Barrett, „The Philippine Islands and Their Environment“, *National Geographic Magazine* 11 č.1 (1900): 1–14, 2; H. Gannett, „The Philippine Islands and Their People“, *National Geographic Magazine* 15 č.3 (1904): 91–112, 112. In: Tuason, „The Ideology of Empire“, 39–43.

⁹⁹ Josiah Strong, „Expansion Under New World Conditions (New York: The Baker and Taylor Company, 1900), 205. In: Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy of 1898-1900“, 374.

¹⁰⁰ Beveridge, „In Support of an American Empire“.

¹⁰¹ Robert E. Osgood, *Ideals and Self-Interest in America's Foreign Relations* (Chicago: Univ. of Chicago Press, 1953); Konkrétně jen o zkoumaném období: Richard Hofstadter, „Cuba, the Philippines, and Manifest Destiny“, in Hofstadter, *Paranoid Style in American Politics* (New York: Alfred A. Knopf, 1965), 145–187; May, *Imperial Democracy: The Emergence of America As a Great Power* (New York: Harper Torchbook, 1973), 268. In: Dallek, „National Mood and American Foreign Policy“, 340–341.

¹⁰² May, *American Imperialism: A Speculative Essey* (Cambridge, MA: Atheneum, 1968). In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 350.

¹⁰³ Walter LaFeber, *The New Empire: An Interpretation of American Expansion, 1860-1898* (Ithaca: Cornell Univeristy Press, 1963; *Ibid.*, 350.

¹⁰⁴ Přehrábí ekonomiky v roce 1893 došlo v důsledku nadprodukce nejenom v průmyslu, ale i v zemědělství. Podíl na krizi měla i zvýšená těžba stříbra, což vedlo k inflaci. Spojené státy se v roce 1893

Jungle. Ve městech vznikla přelidněná ghetta, převážně obývaná imigranty, kde rozhodně nebyly dobré hygienické podmínky, na což upozornil sociolog, fotograf, spisovatel a novinář Jacob Riis (1849–1914) svým dílem *How the Other Half Lives*. Zemi navíc sužovaly stávky dělníků za lepší pracovní podmínky a protesty zemědělců. Podle proslulého historika Richarda Hofstadtera na tuto celospolečenskou krizi anglosaští vůdci reagovali iracionálně.¹⁰⁵

S tím nejde úplně souhlasit. Je sice možné říci, že republikáni, kteří byli na přelomu 19. a 20. století u moci, chtěli odvést pozornost od svých korupčních skandálů a chtěli tak namířit pozornost veřejnosti za hranice země, ale to neznamená, že se nesnažili řešit domácí problémy. V této době vzniklo progresivistické hnutí, pod jehož vlivem nejenom prezident Theodore Roosevelt naslouchal tzv. *muckrackerům*¹⁰⁶ a lobboval nebo se alespoň podílel na vzniku zákonů limitující čistý kapitalismus. To se týkalo i bydlení. Na lokálních úrovních začaly postupně vznikat zákony vyžadující určitou podobu nájemného domu, což zlepšilo životní podmínky obyvatel ghett. Tato krize také zapříčinila nejenom vznik *muckcrackers*, mezi něž se právě řadili výše zmínění Sinclair a Riis, ale také levicové Populistické strany, která byla republikánům velkým konkurentem.¹⁰⁷

I přes velkou snahu Rooseveltovy administrativy se nepodařilo domácí krizi zažehnat. O to víc tento prezident zvedl Američanům sebevědomí svou agresivní zahraniční politikou.¹⁰⁸ Expanzivní politiku rozpoutal už Rooseveltův předchůdce McKinley, jež rozhodně nebyl slabým vůdcem, se kterým se manipulovalo a který se připojil k imperialistům až po jejich nátlaku, jak se o něm říká. Paterson právě tvrdí opak. McKinley dominoval v zahraniční politice a donutil Kongres, aby ho následoval v jeho zahraničněpolitických krocích. Byl to možná první moderní prezident. Paterson také vysvětluje, proč se tento prezident rozhodl pro válku se Španělskem. Učinil tak z pudu sebezáchovy, kdyby totiž do té války republikáni nešli, tak by je v Bílém domě

vrátily ke zlatému standardu. Nadprodukce vedla nejenom ke snížení cen, krachu některých firem, ale i na burze a zhoršení životních podmínek farmářů a dělníků. Jednalo se o těžkou hospodářskou krizi.

¹⁰⁵ Richard Hofstadter, „Manifest Destiny and the Philippines“, in Daniel Aaron, ed., *America in Crisis: Fourteen Crucial Episodes in American History* (New York: Archon Books, 1952). In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 351.

¹⁰⁶ Jednalo se o investigativní novináře na přelomu 19. a 20. století, kteří odhalovali společenské problémy chudobu nevyjímaje.

¹⁰⁷ Tato agrární strana existovala krátce a to v letech 1891–1908. V prezidentských volbách v roce 1896 podpořila demokratického kandidáta Williama Jenningse Bryana (1860–1925), který sice neuspěl, ale zapsal se mimo jiné do historie jako jeden nejlepší řečník doby. Jeho projev proti zlatému standardu „Kříž ze zlata“ mu zajistil nominaci. Byl také zarputilým antiimperialistou a nesouhlasil také s Darwinovou teorií vývoje.

vystřídali demokraté. A kdyby se republikáni stavěli k situaci na Kubě pasivně, tak by jim to veřejnost neodpustila.¹⁰⁹ Nicméně Hofstadter podotknul, že válka se Španělskem začala spontánně jako boj za svobodnou Kubu a tak imperialisté neměli žádný plán, co s nabytým územím dělat. Nicméně na McKinleyho byl v roce 1901 spáchán atentát, a tak nemohl ve svém díle pokračovat. Největší územní expanzi tak došlo až v době progresivismu. Mezi prezidenty, kteří jsou představitelé progresivismu, patřili Roosevelt, Taft a Wilson. Je ale třeba podotknout, že Wilson se svou zahraniční politikou přeci jen lišil.

5.2.3. Progresivismus a zahraniční politika

Hofstadter považoval veřejností pozitivně přijatou americko-španělskou válku za příčinu rozkvětu progresivismu.¹¹⁰ Tomuto názoru přitakává Leuchtenburg, který ve svém článku dokazuje, že imperialismus a progresivismus měli mnohé společného. Až na výjimky progresivisté podporovali námořní výlohy a americkou angažovanost v Karibiku. Později kritizovali Wilsonovu politiku v Mexiku. Progresivistou par excellence byl senátor Albert Beveridge, jenž nejenom prosazoval zákony omezující laissez-faire v domácím hospodářství, ale také vehementně podporoval expanzi do zahraničí.¹¹¹ V roce 1912 dokonce vznikla odštěpením se od republikánů Progresivní strana. Založil jí Roosevelt po té, co se republikánská strana rozdělila mezi něho a Tafta. Tito dva mužové se totiž názorově rozešli. Taftova politika byla pro Progresivistickou stranu konzervativní a jejím členům vadil diskriminační tarif z roku 1909, pak ale o sedm let později to samé prosazovali. Také jejich vztah k podnikatelům byl nejasný. Doma je sice kritizovali za nadměrnou část zisků a malé mzdy, ale na druhou stranu podporovali americké investice v zahraničí. Progresivisté prosazovali, aby vláda přímo ovlivňovala vnitřní i zahraniční politiku, protože věřili Hamiltonově konceptu, že dílčí zájmy mohou přinést vládu plutokracie doma a izolacionismus v zahraniční politice, což by bylo proti demokratické misi Spojených států. Strana měla

¹⁰⁸ Dallek, „National Mood and American Foreign Policy“, 347–348.

¹⁰⁹ Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 355–357.

¹¹⁰ Hofstadter, *The Progressive Movement 1900–1915* (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1963), 171. In: Winfield, *Eugenics and Education in Amerika*, 56–57.

¹¹¹ William E. Leuchtenburg, „Progressivism and Imperialism: The Progressive Movement and American Foreign Policy, 1898–1916“, *The Mississippi Valley Historical Review* 39, č. 3 (prosinec 1952): 483–504, 484, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

ale jepičí život, protože už v roce 1917 zanikla a to z důvodu ztráty voličů, část jejich programu jim totiž přebrali demokraté.¹¹²

Za vlády Roosevelta a Tafta se Bílý dům řídil tzv. politikou velkého klacku, která spočívala v demonstraci síly v diplomacii. Roosevelt se v této politice řídil africkým příslovím: „mluv potichu a nos s sebou velký klacek – dojdeš daleko“. V rámci této politiky Roosevelt při svém projevu v Kongresu roku 1904, jenž je nazýván rozšířením Monroeovy doktríny, řekl, že Spojené státy budou v západní hemisféře plnit roli „mezinárodní policejní síly“.¹¹³ Roosevelt i jeho následovník Taft byli muži činů a v rámci této politiky vyslali vojenské jednotky do Dominikánské republiky a Nikaragui v letech 1905, respektive 1912.¹¹⁴ Dalším příkladem je vyvoláním revoluce v Kolumbii za účelem kontroly Panamského kanálu. Revoluce se oficiálně podpořila jako pomoc pro vznik nového demokratického státu, Panamy.¹¹⁵

Podle Rooseveltovy teorie se mocné státy mají rozšiřovat, jedině tak zanechají v historii nesmazatelnou stopu, za příklad dává starověký Řím. Také tím, že civilizované státy si podmaní své barbarské sousedy, se zamezí válkám.¹¹⁶ I přesto, že Roosevelt vedl velkou expanzivní politiku na západní polokouli, tak neměl v úmyslu ohrozit Kanadu nebo některé části Mexika: „Co se týče Kanady, tak tam žádné riziko války nehrozí, žádné riziko také nehrozí v klidných oblastech Mexika.“¹¹⁷

Taftova administrativa k *politice velkého klacku* přidala ještě *dolarovou diplomacii*, která byla převážně využívána v Karibské oblasti a Střední Americe. Pro uplatňování amerického vlivu Američané v zemích internovali nejenom vojensky, ale i prostřednictvím bank. Tento styl diplomacie byl použit na Haiti v roce 1910 a v Nikaragui v roce 1912.¹¹⁸

Do Bílého domu s Wilsonem přišla změna. Přišel muž, který věřil v idealismus, ne v agresivní zahraniční politiku. Dalším signálem změny kurzu byl ministr zahraničí William J. Bryana, odpůrce expanzivní politiky a sociálního darwinismu a pacifistu, což se projevilo v roce 1916, kdy Bryan z funkce odstoupil na protest postupného zapojování Spojených států do války.

¹¹² Leuchtenburg, „Progressivism and Imperialism“, 503, 500, 496.

¹¹³ Marek Pečenka, Petr Luňák a kol., *Encyklopedie moderní historie* (Praha: Libri, 1999), 377.

¹¹⁴ *Ibid.*

¹¹⁵ Více o revoluci v Kolumbii a následném odtržení Panamy: Dallek, „National Mood and American Foreign Policy“, 352.

¹¹⁶ Roosevelt, *The Strenuous Life*, 26.

¹¹⁷ „Where we abut on Canada there is no danger of war, nor is there any danger where we abut on the well settled regions of Mexico.“ Roosevelt, *The Strenuous Life*, 35.

¹¹⁸ Pečenka, Luňák a kol., *Encyklopedie moderní historie*, 117.

Wilson se v zahraniční politice nejenom nevyznal, ale také se v ní vyznačoval rozporuplností. Zde jako dobrý příklad slouží Wilsonova liknavost v pomoci Dohodě v intervenci do Ruska.¹¹⁹ Wilson sice bolševiky nepodporoval, spíše lze říci, že ruská otázka neměla pro Wilsona velký význam.¹²⁰ Na druhou stranu, Wilson považoval ruský lid za připravený přijmout demokracii.¹²¹ Zahraniční politika nebyla jedinou oblastí, kde byl Wilson ve svých názorech rozporuplný. Wilson sice věřil v Jeffersonův liberalismus, ale program Nová svoboda (New Freedom)¹²² byl mimo jiné založen na sociální spravedlnosti a určitém stupni centralizaci vládní moci,¹²³ což renomovaný Wilsonův životopisec Link komentuje tím, že Wilson stále věřil v Jeffersonův liberalismus, jen pokládal za důležité, aby federální vláda zrušila zvláštní výhody a udržela nebo i posílila konkurenční prostředí v podnikání.¹²⁴ Wilsonova dvousečnost se projevovala i v jeho přístupu k ostatním rasám a etnikům. Wilson věřil v méněcennost nejenom Afroameričanů, ale i neanglosaských národů. Wilson nebyl nadšený z jejich většího přílivu do Spojených států. Wilson byl také přítelem Thomase Dixona, Jr. (1864–1946), autora románu *Clansman (The Clansman)*, předloha silně rasistického filmu *Zrození národa (The Birth of a Nation, 1915)*.¹²⁵ Je tedy zajímavé, že Wilson i přes svou víru v rasismus byl toho názoru, že ostatní národy se mohou naučit demokratickým principům.

Wilson byl také nejednoznačný ve svých názorech na imperialismu. Nejprve se nacházel v táboře antiimperialistů, později ale obhajoval roli Američanů ve vedení Filipínců k sebeurčení. Například Wilson při svém projevu „The Ideals of America“ k 125. výročí bitvy u Trentonu¹²⁶ se vyjádřil ke španělsko-americké válce. Wilson byl toho názoru, že obě kolonie, Filipíny a Kuba, si mohou sami vládnout, až budou na to

¹¹⁹ Více Trani, „American Intervention in Russia“.

¹²⁰ Ibid., 451–452.

¹²¹ Wilson, „Address to Congress,” April 2, 1917, in PWW 41:524. In: Pestritto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 271.

¹²² Tento program reguloval konkurenci na trhu, zatímco Theodore Rooseveltův progresivismus reguloval monopoly. Program obsahoval i sociální zákonodárství jako třeba zlepšení pracovních podmínek, podpora zemědělců nebo první federální politika bydlení během války. Na Nový liberalismus později navázal Franklin D. Roosevelt Novým údělem.

¹²³ Thomas Jefferson byl pro decentralizaci federální moci a jeho politické soupeřník Alexandr Hamilton byl naopak pro centralizaci.

¹²⁴ Link, *Woodrow Wilson and the Progressive Era, 1910–1917* (New York: Harper and Brothers, 1954), 18–20. In: Watson, *Woodrow Wilson and His Interpreters*, 214.

¹²⁵ Robert W. Rydell, Rob Kroes, *Buffalo Bill in Bologna: The Americanization of the World, 1869–1922*, (Chicago: University of Chicago Press, 2010), 123–129.

¹²⁶ Bitva u Trentonu se odehrála 26. prosince 1776 a byla jednou z klíčových bitev v boji o nezávislost.

připraveny a to s americkou pomocí.¹²⁷ V roce 1906 byl opět zase proti kolonialismu, ale už následujícího roku mluvil o konstituční vládě na Filipínách jako o první kroku k sebeurčení.¹²⁸ Tato Wilsonova změna byla poslední, myšlenky sebeurčení Filipínců se už nevzdal.

V politice velkého klacku nechtěně pokračoval i Wilson. Když se v Mexiku rozhořela občanská válka, tak Wilson nepřímou sympatizoval s konstitučním hnutím vedeným Venustianem Carranzou (1859–1920, ve funkci prezidenta 1917–1920), protože neuznal vládu generála Victoriana Huerta (1850–1916, ve funkci prezidenta 1913–1914), kterého soukromě nazval „řezníkem“. Huerta totiž nechal zabít idealistického revolucionáře Fracisca Madera (1873–1913). Tomuto muži se podařilo jako vůdci revoluční armády svrhnout diktátorského prezidenta Porfiria Díaze (1830–1915, ve funkci prezidenta 1876–1880, 1884–1911).¹²⁹ Wilson veřejnost přesvědčoval, že v jeho politice vůči Mexiku mu jde víc o mír a prosperitu dané země než pouze o další možnosti obchodu a podnikání. Ujistil své spoluobčany, že mu jde sebeurčení Mexičanů a ne o americké zájmy.¹³⁰ Později pak jednomu britskému diplomatu sdělil, že jihoamerické republiky naučí, „aby si volily správné muže.“¹³¹ Wilson bral vměšování se do vnitřních záležitostí Mexika jako boj Američanů za „demokracii a spravedlnost podle zákona.“¹³²

Celá situace se tak zkomplikovala, že vyústila v neúspěšnou vojenskou americkou intervenci. V Mexiku se sice nastolil pořádek a Carranza roku 1917 prosadil liberální ústavu, ale to byl spíše výsledek vzdoru proti Wilsonově politice. Celá záležitost byla

¹²⁷ Wilson, „The Ideals of America“ (projev, Trenton, NJ, 26. prosinec, 1901), in *The Public Papers of Woodrow Wilson* 12:217. In: Pestritto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 265. Vice: Rydell, Kroes, *Buffalo Bill in Bologna*, 126–127.

¹²⁸ Link, *Wilson: The Road to the White House* (Princeton: Princeton University Press, 1947), 27; Ray S. Baker a William E. Dodd (eds.), *The Public Papers of Woodrow Wilson* (6 vols., New York: Harper and Brothers, 1925–1927), I, 413–414, 426, 438–439; Harley Notter, *The Origins of the Foreign Policy of Woodrow Wilson* (Baltimore: The Johns Hopkins Press, 1937), 148; Wilson, *Constitutional Government in the United States* (New York: Columbia University Press, 1908), 52–53. In: Curry, „Woodrow Wilson and Philippine Policy“, 435.

¹²⁹ Arthur S. Link, *Woodrow Wilson and the Progressive Era, 1910-1917* (New York: Harper Torchbook, 1963), 107-115. In: Dallek, „National Mood and American Foreign Policy“, 352.

¹³⁰ Link, *Wilson: The New Freedom* (Princeton: Princeton Univ. Press, 1956), 347-61; *The Public Papers of Woodrow Wilson: The New Democracy, 1913-1917*, ed. Ray S. Baker and William E. Dodd (New York: Harper and Brothers, 1926), 45-51. In: *Ibid.*

¹³¹ „Teach the South American republics to elect good men.“ Link, *Wilson and the Progressive Era*, 119. In: *Ibid.*, 353.

¹³² Link, *Wilson and the Progressive Era*, 119-26; Link, *Wilson: The New Freedom*, 379-409; *Public Papers of Woodrow Wilson, 1913-1917*, I, 99-105, 111-22, a 115, 117, 121. In: *Ibid.*, 354.

poznávaná zmatenou a neúspěšnou Wilsonovou reakcí, za kterou si doma vysloužil kritiku.¹³³

Od dolarové diplomacie Wilson opustil, protože se neslučovala s jeho idealismem. Musel se ale vypořádat s přítomností amerických jednotek v Nicaragui, které tam poslal v roce 1912 jeho předchůdce Taft, aby pomohla tamějšímu prezidentovi ustát občanskou válku. Wilson nakonec vojáky v zemi ponechal, i přesto, že nesouhlasil s jakoukoliv vojenskou podporou amerických investic. Wilson se tak rozhodl, protože chtěl zabránit další občanské válce v Nikaragui. Vojska tu pak zůstala až do roku 1933. Wilson ale sám vyslal vojska na Haiti a do Dominikánské republiky, kde také zavládly nepokoje v roce 1915, respektive 1916. V Dominikánské republice Američané zůstali do roku 1924 a na Haiti dokonce do 1934.

5.2.4. *Manifest destiny*

Jak bylo uvedeno v první kapitole, *manifest destiny* vychází ze sociálního darwinismu. Spencerovo pojetí sociálního darwinismu zdůrazňovalo individualismus a bylo používáno k ospravedlnění *laissez-faire* v ekonomii.¹³⁴ Někteří sociální darwinisté jako například Brit Karl Pearson (1857–1936), aplikovali Darwinovu evoluční teorii přirozeného výběru na národy. Ti naopak opovrhovali čistým kapitalismem a naopak podporovali rovnost mezi sociálními třídami, aby se tak země stala dostatečně silnou a mohla soupeřit s jinými státy. Tento odlišný pohled na sociální darwinismus ospravedlňoval imperialismus.

Vyplývá z toho, že definice sociálního darwinismu není konzistentní. Podle této definice je sice jasné, že pouze ti nejlepší přežijí, ale není jasné, jestli se tím myslí nejlepší individualisté, nebo národy, rasy, či etnika.¹³⁵ Tato roztržičnost ideologie byla patrná i ve Spojených státech, kde ji zpopularizoval věhlasný protestantský kněz a misionář Josiah Strong, Tento muž navíc tuto teorii spojil s vírou v Boha a šířením

¹³³ Více Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 496–498.

¹³⁴ Anglická historická škola byla také ovlivněna teorií evoluce. Tato teorie byla aplikována na historii a politologii a byl to hlavně Spencer, kdo ji do sociálních věd aplikoval. Spencer v druhé části 19. století ovlivnil fakulty amerických univerzít a také Woodrowa Wilsona (Ronald J. Pestritto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 10–11).

¹³⁵ Donald MacKenzie, *Statistics in Britain, 1865–1900: The Social Construction of Scientific Knowledge* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 1981), 81–84. In: Kevles, *In the Name of Eugenics*, 23.

anglosaské civilizace. Strong se domníval, že tu vždycky budou rozdíly mezi rasami,¹³⁶ a proto ty „nerozvinuté“ potřebují pomoc od Američanů.¹³⁷

Od roku 1840 byly tendence napříč politickým spektrem tíhnout k myšlence nadřazenosti Anglosasů a jejich povinnost vést ty slabší národy, což je v podstatě myšlenka *manifestu destiny*. Paradoxně tuto myšlenku více vyznávali antiimperialističtí whigové¹³⁸ než expanzivní demokraté.¹³⁹ Od 80. let 19. století až do jeho konce byla tato idea s rasistickým kontextem velmi populární v Republikánské straně.¹⁴⁰ Třeba republikánský senátor Henry C. Lodge byl toho názoru, že aby Američané naplnili *manifest destiny*, tak se musí ostatním velmocím vyrovnat.

Od 19. století do třicátých let minulého století vznikaly různé pseudoteorie, jež tvrdily, že Anglosasové jsou vůči ostatním rasám a etnikům nadřazení. Tato teorie tvrdila, že tak zvané tropické národy jsou neschopné si samy vládnout, protože podle antiimperialisty a biologa Davida Starra Jordana (1851–1931) je pod rovníkem nedostatek kyslíku a lidé se tam kvůli tomu dusí.¹⁴¹ Jordan je mimo jiné známý jako jeden z hlavních představitelů eugenického hnutí, kteří prosazovali sterilizaci špatně geneticky vybavených jedinců.¹⁴² Celkově odpůrci expanze zpochybňovali teorii imperialistů, že by obyvatelé nově dobytých teritorií mohli pochopit principy americké demokracie a tím pádem nemělo podle nich žádnou cenu jim vládnout.

Další teorií, která byla založena na myšlence sociálního darwinismu a měla vliv ve Spojených státech, je eugenika. Navíc, jak už bylo zmíněno výše, zakladatel eugeniky Galton zároveň patří mezi zakladatele sociálního darwinismu. Právě v době, kdy eugenika začala být populární, americký imperialismus se stal politikou Bílého domu za prezidenta William McKinleyho. Když probíhala americko-španělská válka, tak otázka

¹³⁶ Strong, *Expansion Under New World Conditions*, 41. In: Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 375.

¹³⁷ Ibid., 36–37. In: Ibid.; Podrobnější výklad o Strongovi viz. Field, „American Imperialism“, 649.

¹³⁸ Strana Whigů existovala v tzv. Jacksoniánské demokracie, tedy v letech 1832–1856. Jejím cílem bylo oponovat demokratům v jejich snahách posílit exekutivní moc. Někteří její členové byli hlavní představitelé tehdejší politické scény, například lídrem strany ve státě Illinois byl Abraham Lincoln. Strana se rozpadla kvůli neshodám v otázce otroctví.

¹³⁹ Zakladatelem moderní demokratické strany je Andrew Jackson, jenž jí založil v roce 1828. Strana se v 50. let 19. století roztržila kvůli palčivému problému otroctví.

¹⁴⁰ Republikánská strana nebo-li Velká stará strana vznikla až v roce 1854 na troskách Strany Whigů a Demokratické strany, když jejich se bývalí členové s protitrokářskými názory rozhodli založit vlastní politickou stranu. Prvním republikánským prezidentem se stal v roce 1860 Abraham Lincoln. Frederick Merk, *Manifest Destiny and Mission in American History* (Cambridge: Harvard University Press, 1995), 237.

¹⁴¹ Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 378.

¹⁴² Winfield, *Eugenics and Education in America*, 55.

nadřazenosti Američanů se dostala do všech sfér života.¹⁴³ Na to měl vliv i publikování slavného článku „White Men’s Burden: The United States and The Philippine Islands“ Rudyarda Kiplinga (1865–1936) v *McClure’s Magazine*¹⁴⁴ v roce 1899. Článek se setkal s velkým ohlasem a vyšel v mnoha amerických novinách.¹⁴⁵

Vzrůstající vliv eugeniky lze také vidět na myšlení imperialistů a i antiimperialistů, protože většina z nich v eugeniku věřila. Mezi nimi byl v chápání eugeniky ale podstatný rozdíl. Imperialisté považovali některé národy a rasy či etnika za méněcenné, ale chtěli je naučit americkým hodnotám, jinými slovy, nepovažovali jejich podřadnost za definitivní a dávali jim naopak naději dostat se na stejnou civilizační úroveň jako samotní Američané. Zatímco antiimperialisté nevěřili v možnost „zlepšení chování méněcenných.“ Tato myšlenka, že ostatní rasy či etnika nedosahují kvalit Anglosasů, v americké politice postupně převládla a díky ní postupně přibývalo zákonů, které omezily či přímo zastavily imigraci obzvláště těch, co byli shledáni jako „méněcenní.“

Svou roli v imperialistické propagaci sehrála nejenom rasa a etnikum, ale i gender. Filipíny, Kuba a další dobytá území byly zobrazovány nejenom jako děti, ale i jako ženy. Gender měl také vliv na jazyk předních osobností americké politiky, jak ve své práci poukazuje Emily S. Rosenberg. Pokud se mluvilo o Spojených státech, tak se používala slova jako „mužný“, nebo „mužnost“. Naopak jiné země se spojovaly s přívlastky jako „slaboch“, „zženštilý“ a „neschopný“. Zde je třeba připomenout, že Spojené státy byly zobrazovány jako strýček Sam, který na karikaturách podporoval imperialismus ve společnosti žen, nebo dětí, které měly představovat ty země, které se v očích Američanů braly za slabší. Američané spojovali tyto země nejenom s ženskými vlastnostmi, ale také s vlastnostmi připisované dětem jako „emociální, iracionální, nezodpovědný, nepraktický, nestabilní, dětinský“. V karikaturách se také kladl důraz na rozdílnou rasu a etnikum. Rosenberg také tvrdí, že tím, jak slabší země byly zobrazovány jako děti nebo jako ženy a lidé odlišných ras a etnika, tedy jako lidé, kteří

¹⁴³ Thomas F. Gossett, *Race: the History of an Idea in America* (New York, 1969), 311. In: Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 371.

¹⁴⁴ Rudyard Kipling, „The White Man’s Burden: The United States and The Philippine Islands“, *McClure’s Magazine* 12 (únor 1899).

¹⁴⁵ Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 371.

byli na nižším společenském žebříčku americké společnosti, tak Spojené státy se tím cítily oprávněně mít tyto země pod svým vlivem, ne-li přímo mocí.¹⁴⁶

Například senátor Albert Beveridge mluvil o Filipíncích jako o dětech, které se musí naučit demokratické principy a šířit demokratické principy bylo právě podstatou *manifestu destiny*.¹⁴⁷ Beveridge Filipíny a Dálný východ dokonce navštívil a ze své návštěvy si odnesl poznatek, že Filipínci si nezládnou vládnout sami na základě své rasy, jak po návratu pronesl v Senátu 9. ledna 1900. Beveridge v projevu řekl, že Filipíncům koluje v žilách divošská krev a ta je ve spojení se španělským příkladem vládnutí nevhodná pro národ, co si má vládnout sám. Kritiku antiimperialistů, že jeho názor je neslučitelný s Deklarací nezávislosti, Beveridge odrazil argumentem, že deklarace platí pouze na lidi, kteří si jsou schopni vládnout sami. Načež Beveridge jedním dechem dodal, že otcové zakladatelé také vládli indiánům bez jejich vědomí, protože podle Beveridgeho si přece Bůh vybral Američany, aby těmto rasám vládli.¹⁴⁸ Po jeho projevu následoval aplaus a Beveridgeův projev byl citován tiskem po celé zemi.¹⁴⁹

V čem se ale imperialisté a jejich oponenti shodli, byl názor na neanglosaské národy. Oba dva tábory je shledávají za méněcenné. Ovšem s tím rozdílem, že antiimperialisté chtěli, aby příslušníci podřadných národností zůstali ve své vlasti a nestěhovali se do Spojených států, protože by se tak stali přítěží pro americkou společnost.

Manifest destiny byl na stránkách časopisu *National Geographic Magazine* často prezentován W. J. McGeenem, ředitelem amerického úřadu pro etnologii a viceprezidentem *National Geographic Magazine*. Ten viděl rozšiřování Spojených států od louisianské koupě až po anexi Havaje jako přirozený vývoj „osvíceného“ národa, jehož cílem je pozvednout „lidstvo [a] konečný mír a bohatství světa.“¹⁵⁰ Tento autor

¹⁴⁶ Emily S. Rosenberg, "Walking the Borders," in Michael J. Hogan and Thomas G. Paterson, eds., *Explaining the History of American Foreign Relations* (New York: Cambridge University Press, 1991), 31–35. In: Paterson, „United States Intervention in Cuba, 1898“, 352–353.

¹⁴⁷ Beveridge, „In Support of an American Empire“.

¹⁴⁸ Beveridge, "On the Philippine Question," záznam, 33. Kongres, 1. část, 705–711. In: Merriam, "Racism in the Expansionist Controversy", 373–374.

¹⁴⁹ Herold Truslow Ross, "Albert J. Beveridge," in *A History and Criticism of American Public Address*, ed. William Norwood Brigance (New York: McGraw-Hill, 1943), II, 93–123. In: Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 374.

¹⁵⁰ W.J. McGee, "The Growth of the United States“, *National Geographic Magazine* 9 č. 9 (1898): 377–386, 386. In: Tuason, „The Ideology of Empire“, 40–41.

vehementně podporoval sociální darwinismus a tvrdil, že nejsilnější lidské plemeno jsou Američané a že musí následovat Kiplingovu myšlenku a nést břímě bílého muže.¹⁵¹

Kromě strategické a hospodářské výhodnosti Filipín byly články také zaměřeny na podřadnost Filipínců. Na příklad F. F. Hilder vycházel z environmentálního determinismu, který byl v té době akceptovatelný: „Jako většina tropických lidí, pracují spíše občas, než pravidelně. Jejich potřeby jsou jednoduché a berou život na lehkou váhu. Chybí jim energie v době míru, ale jejich horká tropická krev z nich dělá divoký a pomstychtivý ve válce.“¹⁵² Antropolog Dean C. Worcester pohlížel na Filipínce jako na „zajímavý problém v civilizaci.“

Chování k Filipíncům se ale časem měnilo. V roce 1904 zde žilo 10 000–12 000 Američanů a to mělo vliv i na autory článků, kteří už o obyvatelích Filipín psali i pozitiva, avšak stále byli v nižším postavení než Američané, byli vnímáni jako levná a nahraditelná pracovní síla. *Manifest destiny* ale postupně začal převažovat nad ekonomickými důvody kolonizace ostrovů, jak dosvědčuje jeden článek v časopise z roku 1905, jenž kritizoval americké investory za vykořisťování.¹⁵³ Američané se začali na Filipínách chovat jako Britové ve svých koloniích, stavěli školy, kde mohli učit američtí učitelé, zlepšovali zemědělské metody nebo se vymýtil dýmějový mor. Některé děti měly štěstí a bylo jim umožněno studovat v USA, na Filipíny se pak vrátily jako úředníci. Probíhala zde tedy kulturní indoktrinace. Na americké půdě se filipínské děti seznámily s americkou demokracií a američtí učitelé učili filipínské děti svobodě. Podle změny rétoriky článků v *National Geographic Magazínu* o Filipínách v letech 1901–1905, lze usoudit, že v této době *manifest destiny* nejenom převládal v zahraniční expanzivní politice, ale také postupně ztrácel rasistický nádech a stával se čistě idealistickou myšlenkou.¹⁵⁴

Časopis také publikoval útržky z Taftovy filipínské komise z roku 1901.¹⁵⁵ V těchto útržcích byla přítomnost USA prezentována jako potřebná pro povznesení Filipín. Jednalo se hlavně o ukázky vládních dokumentů, většina z nich byla

¹⁵¹ W.J. McGee, „National Growth and National Character“, *National Geographic Magazine* 10, č. 6 (1899): 185–206, 203–205. In: *Ibid.*, 41–42.

¹⁵² „Like most tropical people, they are intermittent rather than steady workers. Their wants are easily provided for, and they take life easy. They are lacking in energy when at peace, but their hot tropical blood makes them fierce and revengeful in war.“ F.F. Hilder, „The Philippine Islands“, *National Geographic Magazine* 9, č. 6 (1898): 257–284, 280. In: *Ibid.*, 44.

¹⁵³ National Geographic Society, „Educating the Filipinos“, *National Geographic Magazine* 16 č.1 (1905): 46–69. In: Tuason, „The Ideology of Empire“, 44–45.

¹⁵⁴ *Ibid.*, 46–47.

¹⁵⁵ *National Geographic Magazine*, 1901. In: *Ibid.*, 45.

publikována díky Grosvenorovi, bratranci Williama H. Tafta, jenž byl americkým prezidentem v letech 1909–1913. Předtím byl ministrem války v Rooseveltově vládě v roce 1904, prezidentem komise na Filipínách v roce 1900 a prvním americkým civilním guvernérem na ostrovech v letech 1901–1903, takže Taft sehrál velkou roli v americkém imperialismu ještě předtím, než se stal prezidentem. Taft strávil na Filipínách 10 let a během své mise průběžně publikoval v *National Geographic Magazínu* o pozitivním vlivu kolonizace. Svou funkci na souostroví opustil kvůli své kandidatuře na prezidenta roku 1908. Ve svých článcích se snažil Američany a hlavně antiimperialisty přesvědčit o altruistických tendencích USA na souostroví, a že ekonomický profit z dobytého území vznikl z mimovolně nesobeckého chování velmoci.¹⁵⁶ Ve své stati „The Philippines“ z roku 1905 zdůrazňuje, že cílem americké zahraniční politiky bylo tamější obyvatele „vychovat“.¹⁵⁷

Nezávislost Filipín nebyla důležitým tématem jenom v *National Geographic Magazínu*, ale i v politice. Když byl roku 1912 Demokratickou stranou vybrán jako kandidát na prezidenta, tak se Wilson zmínil, že povinností Američanů je vychovat Filipínce tak, aby je připravili na svobodu.¹⁵⁸ Wilson byl totiž toho názoru, že Filipínci musejí počkat na tu správnou historickou chvíli, kdy budou připraveni demokratický systém přijmout. A jako jeho předchůdci nazýval Filipínce dětmi.¹⁵⁹ I tak se jednalo o velkou změnu, byl prvním prezidentem, kdo připustil nezávislost Filipín a o tom se také zmínil při svém prvním roční zprávě Kongresu.¹⁶⁰ Už během svého prvního prezidentského období Wilson změnil složení filipínské komise, kdy většina členů byli Filipínci. Více Filipínců bylo také dosazeno do státní správy.¹⁶¹ Vrcholem uvolňovacího procesu na Filipínách za Wilsonovy administrativy byl Jonesonův zákon z roku 1916, který rozšířil samosprávu.¹⁶² Tento zákon ukázal, jak američtí politici změnili na Filipínce názor, když měli v plánu postupné osamostatnění souostroví, už se nejednalo o primitivy, co si nedokážou sami vládnout. Proměnou prošel i Roosevelt, který s

¹⁵⁶ Tuason, „The Ideology of Empire“, 47–49.

¹⁵⁷ Taft, „The Philippines“, *National Geographic Magazine* 16 č.8 (1905): 361–375, 375; In: Tuason, „The Ideology of Empire“, 47.

¹⁵⁸ Baker a Dodd (eds.), *The Public Papers of Woodrow Wilson*, 469. In: Ibid.

¹⁵⁹ Wilson, „The Ideals of America“ (projev, Trenton, NJ, 26. prosinec, 1901), in *The Public Papers of Woodrow Wilson* 12:222–223. In: Pestritto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 265.

¹⁶⁰ Curry, „Woodrow Wilson and Philippine Policy“, 436.

¹⁶¹ Ibid., 451.

¹⁶² Komise, která do té doby suplovala legislativní složku moci, tak byla nahrazena voleným dvoukomorovým parlamentem, jenž měl omezenou moc. Do jeho kompetence nespadal mezinárodní obchod a záležitosti týkající se měny, měnové soustavy, půdy, hornictví, lesnictví a imigrace. Generální

dekolonizací souostroví také souhlasil.¹⁶³ Filipínci sice museli na svou úplnou nezávislost ještě několik mnoho let počkat, ale během Wilsonova období souostroví přestalo být plně závislou kolonií. Wilsonova politika vůči Filipínám ukazuje jeho víru v sebeurčení národností a v americkou předurčenost „vychovávat“ ostatní národy k demokracii.¹⁶⁴ Tento svůj pohled na svět později aplikoval do svých idejí o uspořádání světa po válce.

5.3. Hnutí proti expanzivní politice

V roce 1899 vznikla *Americká protiimperialistická společnost* (AAL, *American Anti-Imperialist League*, 1899–1910). Jednalo se o menší skupinu lidí s rozdílnými zájmy. Do ligy patřil například spisovatel Mark Twain (1835–1910), reformátor školství a filosof John Dewey (1859–1952), dělnický předák Samuel Gompers (1850–1924) či filosof William James (1842–1910), jež dokonce prohlásil: „Bůh zatrat’ Spojené státy pro jejich hnusné chování na Filipínských ostrovech! Sobečtí hlasatelé imperialismu způsobili, že národ, vyvrhne svého původního ducha.“¹⁶⁵ A politicky angažovaný myslitel Dewey viděl přímou souvislost mezi imperialismem a *manifestem destiny*, když na adresu imperialismu poznamenal, že Američané velmi hluboce věřili ve své misi šíření demokracie, a proto, když došlo k osvobození Kuby, tak tento krok nebyl hlavně vnímán jako osvobození Kubánců od tyranie, ale jako rozšíření svobody a demokracie.¹⁶⁶

Antiimperialisté nikdy nebyli jednotní v názorech a byli vnímáni negativně, protože v očích veřejnosti bránili v prestiži USA.¹⁶⁷ Mezi lety 1900–1903 ale došlo k vystřízlivění v podpoře okupace dobytých území. Největší vliv na odliv sympatií vládní zahraniční politiky měla vzpoura Filipínce Emilia Aguinalda (1869–1964) v jeho domovině. Začala v roce 1899 a skončila o tři roky později. Američtí vojáci si na ostrovech počínali stejně krutě jako Španělé. Chycení rebelové byli mučeni, vězněni v koncentračních táborech s cílem zabít je. Další šok pro Američany, který je vyvedl z

guvernér, viceguvernér a soudci ústavního soudu zůstali jmenováni americkým prezidentem (Status at Large of the United States, XXXIX (1917), Pt. I, 545–556. In: *Ibid.*, 451).

¹⁶³ McIntyre Harrisonovi, 17. května, 1916, Úřad ostrovních záležitostí, vložka 4325/221. In: *Ibid.*, 449.

¹⁶⁴ Watson, “Woodrow Wilson and His Interpreters”, 212–213.

¹⁶⁵ Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 465–466.

¹⁶⁶ John Dewey, *Characters and Events*, 2 díly (New York: Henry Holt and Co., 1929), I, 91. In: Leuchtenburg „Progressivism and Imperialism“, 500.

¹⁶⁷ Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy”, 370.

idealistické představy o imperialismu, byl britský zásah proti Búrům v letech 1899–1902.¹⁶⁸

Demokraté sice byli antiimperialisté, ale pouze málo z nich se postavilo do čela hnutí proti expanzi.¹⁶⁹ I někteří republikáni nesouhlasili s vládní zahraniční politikou, jako byli například reprezentant John Sherman (1823–1900)¹⁷⁰, vlivný člen strany a předseda sněmovny Thomas Brackett Reed (1839–1902, ve funkci 1877–1899) a bývalý prezident a senátor Benjamin Harrison (1833–1901).¹⁷¹¹⁷² Zvláštní skupinou byli republikáni, kteří nesouhlasili se zlatým standardem¹⁷³ a nazývali se Stříbrnými republikáni,¹⁷⁴ byli to například senátoři Richard Franklin Pettigrew (1848–1926)¹⁷⁵ a

¹⁶⁸ May, *American Imperialism*, 206–223; Robert L. Beisner, *Twelve Against Empire: The Anti-Imperialists, 1898–1900* (New York: McGraw-Hill, 1971); E. Berkeley Tompkins, *Anti-Imperialism in the United States: The Great Debate, 1890–1920* (Philadelphia: Univ. of Pennsylvania Press, 1970). In: Dallek, *National Mood and American Foreign Policy*, 346–347.

¹⁶⁹ Beisner, „1898 and 1968“, 192.

¹⁷⁰ Sherman byl senátorem v letech 1861–1877 a 1881–1897. Na legislativě se podílel i ve Sněmovně reprezentantů v období 1855–1861. Také zastával úřad ministra finance v administrativě Rutherforda Bircharda Hayese, 1877–1881, a za McKinleyho byl ministrem zahraničí v letech 1897–1898. Odešel do důchodu na začátku války se Španělskem. Třikrát se i pokoušel o post prezidenta USA. Jeden z jeho bratrů byl významný generál William Tecumseh Sherman (1820–1891), který bojoval na straně Severu v době americké občanské války.

¹⁷¹ Beisner, „1898 and 1968“, 194.

¹⁷² Harrison byl nejenom senátorem v období 1881–1887, ale zastával i prezidentský úřad v letech 1889–1893.

¹⁷³ Vzhledem k vysoké ceně zlata byl ve světě uplatňován stříbrný standard nebo bimetalismus. V zemích, kde peníze byly kryty oběma kovy, platil poměr kovů, za které se peníze vyměňovaly. Výjimkou bylo pouze bohaté britské impérium, které si mohlo dovolit zlatý standard. Situace se ale změnila po té, co v roce 1848 a 1851 byly nalezeny velké zdroje zlata v Kalifornii a později v Austrálii. To vedlo ke snížení ceny zlata a země tak postupně přecházely na zlatý standard. Spojené státy opustily bimetalismus v roce 1873, avšak kvůli politické situaci se ke stříbru na krátký čas vrátily a to hned o pět let později, když se do Kongresu dostalo agrární hnutí „National Greenback Party“, která tento krok požadovala. Tato strana se totiž domnívala, že stříbrné dolary zvýší množství peněz v oběhu a tím se i zvýší ceny v zemědělství, které trpělo kvůli republikánské finanční politice. Návrat stříbrného standardu měl však neblahý efekt na ekonomiku. Zvýšená těžba stříbra snížila jeho hodnotu, a tak při platbách lidé a i banky preferovali stříbrné mince a ty zlaté si ponechávali. Tato situace však vedla k odlivu zlatých rezerv ze státní pokladny, poněvadž centrální banka musela vyplácet své pohledávky ve zlatě. Ekonomická situace se tak zhoršovala. Agrární hnutí se postupně změnilo v Populistickou stranu, která pokračovala v prosazování inflace na základě stříbrného standardu a zúčastnila se prezidentských voleb v roce 1892 a 1896. Strana měla nemalé procento voličů, a tak se s ní v roce 1896 v prezidentských volbách spojili demokraté a jejich společný kandidát byl William Jennings Bryan, který ještě při prezidentské kandidatuře prosazoval stříbrný standard. Jeho projev „Kříž ze zlata“ se stal jedním z nejznámějších projevů v americké historii. Stříbrnému standardu oblíbenost Populistické strany stejně nepomohla, jelikož byl v roce 1893, kdy propukla hospodářská krize, Kongresem zrušen.

¹⁷⁴ V 90. letech 19. století existovala Stříbrná republikánská strana, což byla odnož od Republikánské strany. Tato strana vznikla z frakce republikánů prosazující stříbrný standard. Většina republikánů totiž souhlasila se zlatým standardem. Tato republikánská odnož měla podporu v západní části země, kde stříbrné doly tvořily důležitou součást průmyslu, a samotní členové strany zvolení do Kongresu pocházeli ze západních států. Stříbrní republikáni podpořili Bryana v prezidentské volbě v roce 1896. Strana na konci dekády ztrácela své příznivce a většina jejich clenu se vrátila do mateřské strany, někteří naopak přešli k demokratům.

¹⁷⁵ Pettigrew nejdříve působil ve Sněmovně reprezentantů, 1881–1883, poté v Senátě, 1889–1901.

Henry Moore Teller (1830–1914).¹⁷⁶¹⁷⁷ Mezi antiimperialisty lze i počítat tzv. *Mugwumps*,¹⁷⁸ sem například patřil Henry Brooks Adams (1838–1918),¹⁷⁹ bratr Petera Charadona Bookse Adamse, a Carl Schurz (1829–1906).¹⁸⁰ Někteří byli také imigranti jako již řečený Němec Schurz a irský novinář Edwin Lawrence Godkin (1831–1902), většina však pocházela z Velké Británie.¹⁸¹

Pokud mluvíme o společenském zařazení antiimperialistů, tak se jedná o konzervativní intelektuály, právníky, podnikatele a redaktory ze střední vyšší a vyšší třídy a tvořili malý zlomek americké populace. Každopádně byli nejednotní.¹⁸²

Antiimperialisté tvrdili, že kolonizace jako taková byla proti americké ústavě, americký trh nepotřeboval území v Asii a že násilná kolonizace byla nemorální. Navíc podle nich celé tohle válečné dobrodružství stálo peníze. Antiimperialisté však nebyli úplní pacifisté. Například průmyslník a filantropista Andrew Carnegie, který byl také viceprezidentem AAL, chtěl silnou profesionální armádu i loďstvo, aby ostatní země respektovaly USA a neútočily na ně, tím by odpadla životní potřeba mít spojence. Tento filantrop ale netoužil po armádě, aby z USA měly ostatní státy strach, naopak, Carnegie chtěl mít se všemi přátelské vztahy. Razil ideu, že by Spojené státy měly tak učinit, aby se vymanily ze závislosti na Británii. Tvrdil, že kvůli této závislosti nemohly mít Spojené státy velmi vřelé vztahy s Ruskem, které by byly pro ně výhodné.¹⁸³ Zajímavé je, že Carnegie se vůbec nepozastavoval nad tím, že v Rusku vládl absolutismus.

Odpůrci expanze dále tvrdili, že politika imperialismu by mohla mít špatný vliv na demokratické instituce.¹⁸⁴ Lidé jiné rasy či etnika totiž podle nich nebyli schopni pochopit fungování demokratických institucí a narušili by tak homogenitu národa. Pochybovali i o jejich úspěšné integritě do americké společnosti. Jako příklad neúspěšné integrity jiné rasy dávali antiimperialisté černochoy na jihu Spojených států, jak ve svém

¹⁷⁶ Leuchtenburg, „Progressivism and Imperialism“, 487, 488.

¹⁷⁷ Teller mimo jiné působil jako ministr vnitra za prezidenství Chestera Alana Arthura a to v letech 1882–1885. Poté byl senátorem, 1885–1909.

¹⁷⁸ Tak se nazývali republikáni, kteří v prezidentských volbách v roce 1884 podpořili demokratického kandidáta Grovera Clevelanda, protože odmítli podpořit zkorumpovaného republikánského kandidáta Jamese G. Blaina. Tato přezdívka má původ v jednom indiánském jazyce a znamená důležitá osoba nebo také válečný vůdce.

¹⁷⁹ Henry Brooks Adams byl americkým historikem, filosofem, spisovatelem a členem Demokratické strany a slavné politické rodiny. Jeho praotec byl John Quincy Adams (1767–1848), prapraotec John Adams (1735–1826) a praprastrýc Samuel Adams (1722–1803).

¹⁸⁰ Schurz byl velvyslancem ve Španělsku od 1861 do 1861. Pak se stal senátorem na období 1869–1875 a za prezidenta Hayese sloužil jako ministr vnitra, 1877–1881.

¹⁸¹ Beisner, „1898 and 1968“, 194.

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ Andrew Carnegie, „Americanism versus Imperialism“, 5–7.

¹⁸⁴ Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 370.

projevu v Senátě pronesl prezident AAL Benjamin Tillman (1847–1918, ve funkci senátora 1895–1918).¹⁸⁵ Carnegie byl toho názoru, že každý národ má svůj systém vládnutí, protože „lidské společnosti nemohou existovat bez pravidel, klidu a pořádku ve větší nebo menší dokonalosti.“¹⁸⁶ Navíc podle něho každá bývalá kolonie, Spojené státy nevyjímaje, si zvládla sama vládnout už od začátku, sice cestou pokusu a omylu, ale dokázala to. Carnegie upozorňuje na ironii, že američtí vojáci bojují proti těm, co vyznávají stejné hodnoty.¹⁸⁷

Je ale třeba podotknout, že rasistické teorie měly na antiimperialisty větší vliv než na imperialisty. Mezi odpůrce expanze patřili i významní představitelé amerického rasismu jako byli například sociolog William Graham Sumner (1840–1910) a politolog, historik a učitel Theodora Roosevelta John W. Burgess (1844–1931).¹⁸⁸ Ovšem ne všichni odpůrci expanze byli rasisté. Například senátor George Frisbie Hoar (1826–1904)¹⁸⁹ nebo právník Moorfield Storey (1845–1929) srovnávali utrpení filipínských rebelů s utrpením Afroameričanů.¹⁹⁰

Nejvýraznějšími postavami hnutí byli například senátoři Andrew Carnegie, Carl Schurz a David S. Jordan (1851–1931). Tito tři muži považovali klima za určující faktor vyspělosti civilizace,¹⁹¹ čili věřili v environmentální determinismus, kterému se věnovaly i články *National Geographic Magazínu*. Například podle Jordana budou vždy rozdíly mezi rasami a nelze přenést anglosaské mechanismy vládnutí do tropů, protože na ně není stavěné tropické klima. Jordan také na rozdíl od Roosevelta viděl válku jako potenciální nebezpečí pro národ, protože ve válce mohou zahynout ti nejlépe geneticky vybavení muži a ti méně geneticky vhodní mohou mít pak v populaci převahu.¹⁹²

Schurz se zase obával, že Kuba, Portoriko, Nikaragua a Havaj se stanou státy v unii a tím pádem tyto „primitivní“ národy získají velký vliv v Kongresu a ve volební komisi,

¹⁸⁵ Benjamin Tillman, „Are We to Spread the Christian Religion with the Bayonet Point as Mahomet Spread Islam with a Scimitar?“ In *Republic or Empire? The Philippine Question*, edited by William J. Bryan, et al. Chicago: The Independence Co., 1899, 5. Reprint, <http://www.boondocksnet.com/ai/kipling/>. In Jim Zwick, ed., *Anti-Imperialism in the United States, 1898-1935*, <http://www.boondocksnet.com/ai/> (staženo, 11.2. 2004). In: Winfield, *Eugenics and Education in America*, 56.

¹⁸⁶ „Human societies cannot exist without establishing as a rule, peace and order in greater or less perfection.“ Carnegie, „Americanism versus Imperialism“, 13.

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ Field, „American Imperialism“, 646–651.

¹⁸⁹ Hoar nejdříve působil v horní komoře Kongresu, 1869–1877, poté jako senátor 1877–1904).

¹⁹⁰ Beisner, „1898 and 1968“, 202.

¹⁹¹ Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 377.

¹⁹² David Starr Jordan, "Colonial Expansion," in *Imperial Democracy* (New York: D. Appleton & Co., 1901), 44; Jordan, "A Blind Man's Holiday," in *ibid.*, 111. In: Merriam, „Racism in the Expansionist Controversy“, 378–379.

jež volí prezidenta.¹⁹³ Carnegie Schurzovi přitakal a doplnil, kde se lidé nemohou rozvíjet, tam nemohou Američané civilizovat.¹⁹⁴ Oba společně s Jordanem podepsali výzvu antiimperialistů v roce 1899, kde požadovali konec války na Filipínách, a aby si Filipínci sestavili vládu sami podle svého přání.¹⁹⁵ Vzhledem k tomu, že pro Filipíny nebylo z amerického držení cesty zpět, tak antiimperialisté žádali, aby se alespoň staly protektorátem,¹⁹⁶ což se jim během Wilsonova prezidenství splnilo. Carnegie chtěl mimo jiné koupit svobodu Filipíncům za 20 miliónů dolarů.¹⁹⁷

I přesto, že liga byla proti válkám, tak se proti první světové válce nepostavila a roku 1921 se rozpadla. To jenom dokazuje, že její členové byli názorově nejednotní.

¹⁹³ Carl Schurz, "Our Future Foreign Policy," *Speeches, Correspondence, and Political Papers of Carl Schurz*, ed., Frederic Bancroft (New York, 1913), V, 484. In: *Ibid.*, 376–377.

¹⁹⁴ Andrew Carnegie, "Americanism vs. Imperialism- II," *North American Review* 168, (březen 1899), 370–371. In: *Ibid.*, 377.

¹⁹⁵ *Ibid.*

¹⁹⁶ Maria Carpio Lanzar, „The Anti-Imperialist League“, *Philippine Social Science Review* 3 (1930). In: Winfield, *Eugenics and Education in America*, 56.

6. První světová válka

První světová válka změnila mnohé, a tyto změny se odrazili i v rozhodnutí Wilsona se ve válce neangažovat, jak tvrdil v prezidentské kampani roku 1916, ale známé historické okolnosti ho donutily. Například podle historika Edwarda Buehriga, Wilson se přidal k Dohodě nejenom proto, aby zachránil demokracii, ale aby i udržel rovnováhu sil ve světě. Wilsonovi se také zalíbila myšlenka o společnosti, která by dohlížela na mír, protože podle Buehriga v ní Wilson viděl dobrou příležitost pro Spojené státy, jak ovlivňovat mezinárodní politiku.¹⁹⁸ Každopádně, byly to ideály, které Wilsonovi pomohly v projevu před Kongresem ospravedlnit válku, když pronesl, že „svět musí být zachráněn pro demokracii.“¹⁹⁹ Wilson ujistil, že Spojené státy nejsou ve svých cílech sobečtí a že nemají v úmyslu dominovat nad ostatními národy ani si je podrobit, a ani nežádají žádné odškodnění za „obětování se.“²⁰⁰ Tím chtěl Wilson říci, že jeho země vstupuje do války z idealistického, ne materialistického důvodu. To byly přesně ty stejné důvody, proč Wilson intervenoval v Mexiku. Historik Williams to ale tak nevidí, domnívá se, že Wilson tím sledoval i další trhy v zahraničí.²⁰¹ Je ale důležité podotknout, že pro Spojené státy se jednalo o zlomový okamžik, kdy neuposlechly radu svého prvního prezidenta a rozhodly se zaplést do evropských záležitostí.²⁰²

Spojené státy se nejenom války vojensky zúčastnily, ale díky svému tehdejšímu prezidentovi se vedly poválečná jednání. Ke konci války, 8. ledna 1918, Wilson předložil Kongresu program slavných čtrnácti bodů, který označil „jako jediný možný program“ pro dosažení míru.²⁰³ Zde pokračoval v idealistickém tónu a mluvil mimo jiné o „všeobecné asociaci národů“, která by byla založena na „principu spravedlnosti“ pro „všechny lidi a národy a jejich právu žít ve stejných podmínkách svobody a ve

¹⁹⁷ Beisner, *Twelve Against Empire: the Anti-Imperialists, 1898–1900* (New York: McGraw-Hill, 1968) 165. In: *Ibid.*, 377.

¹⁹⁸ Edward H. Buehrig, *Woodrow Wilson and the Balance of Power* (Bloomington: Indiana University Press, 1955) In: Watson, „Woodrow Wilson and His Interpreters“, 227.

¹⁹⁹ „The world must be made safe for democracy.“; „An Address to a Joint Session of Congress“ (projev, Washington, DC, 2. dubna, 1917), in *The Papers of Woodrow Wilson* 41:525. In: Pestritto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 263.

²⁰⁰ „The world must be made safe for democracy.“; „An Address to a Joint Session of Congress“ (projev, Washington, DC, 2. dubna, 1917), in *The Papers of Woodrow Wilson* 41:525. In: Pestritto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 263.

²⁰¹ Vice Williams, „The Open Door Policy“.

²⁰² George Washington, „George Washington's Farewell Address, 1796“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume I: To 1914*, 74–77, 77.

²⁰³ Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 512.

vzájemné bezpečnosti.²⁰⁴ Organizace měla garantovat politickou nezávislost a teritoriální integritu velkých i malých států a především měla ochraňovat „slabé státy, protože ty přímo nařikaly, jelikož velké státy je nerespektovaly a dělaly si s jejich integritou, co chtěly. A nikdo ty trpící slabé státy nevyslyšel.“ To byl podle Wilsona starý systém.²⁰⁵ Na druhou stranu, jak už bylo uvedeno výše, rozděloval národy na ty, co už jsou způsobilý na demokracii a na ty, které ještě se principům demokracie musí ještě naučit. Wilson totiž spojoval demokracii s podmínkami vzniku nezávislého státu a tvrdil tak, že americká revoluce za nezávislost byla pouhým dovršením více než stoletého cyklu, během něhož se v tehdejší britské kolonii utvořily vhodné podmínky pro demokratický režim. Vzhledem k tomu, že Spojené státy byly první demokratickou zemí, tak Wilson svou vlast považoval za vzor pro ostatní. První, kdo se od Američanů naučil demokratické principy, byla podle Wilsona Británie. Není tedy překvapením, že Wilson viděl Společnost národů (SN) jako organizaci, která bude vedena Spojenými státy, popřípadě ještě zeměmi západní Evropy, ve kterých vládly demokracie, a tato organizace povede ostatní země v novém poválečném řádu.²⁰⁶

Už během války se země Dohody dohodly na mírovém plánu, jehož část tvořila myšlenka o SN. Potíž byla ale v tom, že Wilson o ní mluvil velmi vágně, pouze mluvil o všeobecných principech. Nechtěl se totiž zabývat jednotlivostmi, dokud probíhaly boje a navíc zastával ideu, že SN je neobyčejně racionální nápad, který je široce přijímaný, a jež sám vyrostl v živý organismus.²⁰⁷ Wilson si počkal až na mírovou konferenci ve Versailles.

Na konferenci se měl zrodit nový světový řád, který by zabránil agresivním válkám. Entusiasmus byl tak veliký, že dokonce pár mladších členů americké delegace se domnívalo, že by z toho mohl vzniknout velkofilm.²⁰⁸ A zde 14. února 1919 Wilson představil návrh stanov SN plenárnímu zasedání mírové konference. V návrhu SN neměla žádnou armádu a žádnou povinnou arbitráž či odzbrojení. Její členové se zavázali respektovat vzájemnou nezávislost a územní hranice. Jelikož měly velmoci obavy, že by se menší státy mohly spojit a přehlasovat je, byla tu rovněž podmínka, že většina rozhodnutí SN musí být schválena jednohlasně, což udělalo ze SN ne moc akční

²⁰⁴ “An Address to a Joint Session of Congress” (proslov, Washington, DC, 8. ledna, 1918), in *The Papers of Woodrow Wilson* 45:538–539. In: Pestrutto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 263.

²⁰⁵ Link, „Woodrow Wilson Perspective“, 78–79.

²⁰⁶ Pestrutto, *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism*, 263–266.

²⁰⁷ *Ibid.*, 101.

²⁰⁸ MacMillan, *Mírotvorci*, 97.

organizaci. Tento krok ukazuje, jak státy, které v čele se Spojenými státy vedly jednání, se úplně nechtěly vzdát své moci.²⁰⁹

Na obou březích Atlantiku se však našel problém – Monroeova doktrína, jenž byla namířená proti snahám evropským velmocí pronikat do Latinské Ameriky. Wilson tento problém vyřešil. Dne 10. dubna Wilson předložil formulovaný dodatek, že do jurisdikce SN nespádají vnitřní záležitosti, a že regionální dohody jako byla Monroeova doktrína, zůstanou nedotčeny. S tím ale nesouhlasili Francouzi, domnívali se totiž, že by tak SN byla bezbranná. Wilson jim oponoval, že Spojené státy jsou strážcem svobody proti absolutismu nejen na jejich polokouli, ale také v Evropě, jak tomu bylo například během první světové války, a proto by se jim neměla upírat tato malá pozornost v podobě několika slov, jež by dokázaly, že USA se během posledního století zaměřovaly na principy svobody a nezávislosti.²¹⁰

Nakonec se v Paříži 28. dubna plenárním zasedáním konference stanovy SN přijaly i s Monroeovou doktrínou, což otevřelo cestu pro jejich přijetí ve Spojených státech. Wilson si byl jejím prosazením v Kongresu jistý.

6.1. Ratifikace smlouvy v Senátě

Wilson se vrátil z Versailles domů s potřebou ratifikovat smlouvu o SN 8. července 1919. Měl podporu lidu i Senátu.²¹¹ Před jeho návratem probíhala velmi žhavá debata, jež trvala až do voleb 1920 a lze jí přirovnat k debatě o ratifikaci americké Ústavy v letech 1787–1789. Byly zde rozdíly v názorech na roli USA ve světě, kde nezáleželo na stranické příslušnosti ani osobních záležitostech.²¹² Také se řešilo, jestli SN bude fungovat a jestli američtí občané budou schopní tento systém podporovat. To byla zhruba dvě nejdůležitější témata této diskuze.

Wilson však během cestování mezi Paříží a Washingtonem ztratil kontakt s vývojem doma, kde se jeho koalice pod tlakem válečné nespokojenosti začínala rozpadat. Přispěly k tomu i volby do Kongresu v roce 1918, jež vyhráli republikáni.²¹³ Dále se Wilson musel potýkat s domácími problémy. Farmáři ze Západu si stěžovali na vládu

²⁰⁹ MacMillan, *Mírotvorci*, 101, 109.

²¹⁰ *Ibid.*, 109–110.

²¹¹ Co se týče podpory, tak za SN se postavila třetina zákonodárných sborů jednotlivých států Unie stejně jako pětatřicet z osmačtyřiceti guvernérů (Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 517).

²¹² Wilson měl velkou nejen podporu spousty demokratů, ale i prominentních republikánů, např. Tafta.

²¹³ Wilson si také oslabil své postavení tím, že do Paříže sebou nevezal žádného významného republikána. Taft k tomu dokonce řekl, že Wilson jel do Paříže ve skutečnosti jenom proto, „aby si celou tu podívanou zabral pro sebe“, (Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 515.).

určené ceny obilí, kdežto obchodníci na Východě nemohli přijít na jméno daňové politice, modrým límečkům se sice situace zlepšila, přesto si stěžovaly na inflaci. Navíc po nějaké době totiž přibývalo hlasů proti SN a nejednalo se pouze o izolacionisty. Těm vadil článek 10 charty SN,²¹⁴ protože narušoval Monroeovu doktrínu, a někteří přímo opovrhovali členstvím v SN, viděli v něm zapletení v evropském mocenském handrkování a válkách. Američtí Němci v ratifikaci zase viděli zradu vlasti, američtí Italové nemohli Wilsona ani vydýchat, jelikož odmítl na konferenci italské požadavky a nejvíc naštvání byli američtí Irové z důvodu Wilsonova odmítnutí irské nezávislosti. Takže primární důvody odmítnutí byl nacionalismus, ba dokonce i šovinismus. V diskuzi se objevily i alternativní názory, jenž pocházely hlavně od republikánů. Spočívaly v tom, že USA by měly hrát odlišně aktivní roli ochránce míru na příklad v rámci arbitráže ve smyslu světového soudu, ekonomické spolupráce, aliance s určitými mocnostmi pro specifické účely. Co se týče republikána a podporovatele imperialismu Lodgeho, tak ten trochu doufal v existenci SN, proto jí navrhl schválit s výhradami, což uspokojilo jak umírněné republikány, tak i umírněné demokraty.²¹⁵ Lodge patřil mezi zdrženlivé, jenž byli ochotni uzavřít s Wilsonem kompromis, podle kterého by se USA zapojily do SN jen omezenou měrou, zatímco izolacionisté byli nesmiřitelní. Co se týče Lodge, tak ten se klonil k francouzskému názoru, že by Francie měla být posílněná, aby se ubránila Německu. Podle něho světový mír nezávisel na amerických ideálech, jak to viděl Wilson, to, podle Lodge, vzestupu Německa nemohlo zabránit.²¹⁶ S tím ale Wilson nesouhlasil, měl svojí vizi a z té nechtěl slevit, a když začal ztrácet podporu v politice, rozhodl se jít mezi lid, i přesto, že byl fyzicky slabý z pracovní vyčerpání na konferenci. Od 3. září 1919 cestoval po zemi, hlavně tam, kde měli izolacionisté podporu. Jeho cesta skončila 26. září v Coloradu, kde dostal mrtvici. Za těch 22 dní stihl ujet 8000 mil (12 800km) a měl 40 projevů, v nichž zdůrazňoval, že si svět přeje vůdcovství Spojených států a je nemožné ho odmítnout.²¹⁷ To jen dokazuje, že Wilson ve své ideály opravdu věřil a horlivě za ně bojoval.

V listopadu 1919 Senát přijal Lodgeovy připomínky ke smlouvě, ale v pozdějším hlasování neprošlo přijetí smlouvy ani s připomínkami, ani bez připomínek kvůli

²¹⁴ Jednalo se o vojenskou pomoc členské zemi, pokud bude napadena.

²¹⁵ Lodge si také více cenil staré rovnováhy sil než nové myšlenky kolektivní bezpečnosti (Shi, Tindall, Dějiny Spojených států amerických, 518). Widenor ve své eseji přímo říká, že Lodge měl blízko ke státům Dohody a přál si spolupracovat s nimi i v době míru, což byla mezi odpůrci SN neobvyklá myšlenka. (Wiliam C. Widenor, „Henry Cabot Perspective“, 98).

²¹⁶ Widenor, „Henry Cabot Perspective“, 100–101.

²¹⁷ Wilson ochrnl na levou stranu těla a do konce života už zůstal invalidní.

vyrovnanosti hlasů. Na nátlak veřejného mínění se o ratifikaci hlasovalo znovu v březnu 1920, tentokrát jedenadvacet demokratů přestalo sympatizovat s tvrdohlavým Wilsonem, a tak smlouva nevešla v platnost bez dodatků a dokonce ani s dodatky.²¹⁸

Wilson se s prohrou nehodlal smířit a vymýšlel nereálné možnosti, jak smlouvu ratifikovat. Volby téhož roku vyhrál jeho rival Warren G. Harding (1865–1923, ve funkci 1921–1923), který měl silné výhrady k SN. Wilson stále doufal v členství Spojených států v SN až do své smrti. Zemřel v roce 1924 jako zatrpklý muž. Po zbytek svého života tak usilovně SN propagoval, až téměř ztratil hlas. Malou satisfakcí bylo získání Nobelovy ceny míru v roce 1919.

Dne 10. ledna 1920, pouhých osm týdnů poté, co Spojené státy poprvé odmítly ratifikovat Versailleskou smlouvu, vstoupila smlouva v platnost a podle jejího ustanovení vznikla současně i SN. Vznikl tedy paradox, byl to americký prezident, kdo přišel s její myšlenkou, ale jeho země se členem nestala, a tak v ní měly hlavní slovo evropské velmoci.

Proč ale Spojené státy odmítly využít možnosti vést svět k demokracii a ke svobodě? Problém byl v rozdílu pohledu na svět. Zatímco ten evropský byl realistický, tak Wilson a další američtí progresivisté měli představu o novém liberálním řádu doma i ve světě. Ve světě tento řád nefungoval, to ale dávali za vinu Evropanům, kterým šlo jen o vlastní zájmy. Je i možné, že Wilson raději nechal SN doma padnout, než aby byl přítomen úpadku jeho projektu ve světě.²¹⁹ Druhou pravděpodobností je Wilsonova nemoc, kdy mohl ztratit absolutní pojem o realitě.²²⁰

Spojené státy se tak krátce vrátily ke svému izolacionismu, kterým byl ukončen druhou světovou válkou, kdy se tato velická země opět stala hlavním hráčem ve světové politice a tím zůstala dodnes.

²¹⁸ Shi, Tindall, *Dějiny Spojených států amerických*, 518–519.

²¹⁹ Alexander and Juliette George, *Woodrow Wilson and Colonel House: A Personality Study* (New York: J. Day, 1956), 311. In: Dallek, „National Mood and American Foreign Policy”, 357.

²²⁰ Edwin A. Weinstein, "Woodrow Wilson's Neurological Illness," *Journal of American History* 57 (1970), 324–351. In: Dallek, „National Mood and American Foreign Policy”, 357.

7. Závěr

Je mnoho faktorů, jež vedou k názoru, že za prezidentství McKinleyho, Roosevelta a Tafta byla imperialistická politika založena převážně na ekonomických zájmech, ale sama jsem během svého výzkumu došla k závěru, že hlavním důvodem byl pocit výjimečnosti, úděl šířit demokracii a přirozený vývoj státu, který měl dobré podmínky územně i mocensky expandovat. Všechny tyto faktory jsou v práci zmíněny. Také jsem dospěla k názoru, že práce věnující se tomuto období až příliš akcentují hospodářské zájmy v zahraničí. Přitom vliv *manifestu destiny* nebyl o tolik menší než za Wilsonova pobytu v Bílém domě. Navíc se až moc často zmiňuje jako jeden z důvodů amerického imperialismu upozadění vnitrostátní krize, kdy úspěšná expanze měla zakrýt problémy na domácí scéně, ale už se nebere v potaz, že existovala vůle tuto vnitřní krizi řešit, vznik regulačních zákonů na federální úrovni je toho důkazem.

Během Wilsonovy administrativy zahraniční politika se převážně zaměřila na šíření demokratických principů. Jeho postoj k mexické občanské válce a Filipínám byl stejný jako k poválečnému uspořádání světa. On a jako jiní představitelé amerického společenského života, vycházel z předpokladu, že pouze Američané vědí, co je demokracie, a ostatní národy se demokratickým principům od nich musí učit. V praxi byl export této politiky nelibě přijímán, což bylo vidět obzvláště v případě Mexika a Filipín.

Fakt, že Spojené státy během první světové války posilily, je utvrdil v jejich jedinečnosti. Wilsonovi se tak naskytla příležitost aplikovat myšlenku *manifestu destiny* pro nové uspořádání světa, když měl vizi o SN založené na dominanci Spojených států. Kvůli nejenom nové politické konstelaci se Wilsonovi nepodařilo ratifikovat smlouvu o vstupu do SN v Senátě, ale také samotný Wilson se cítil Evropany nepochopen a tím pádem nebyl otevřený ke kompromisu, aby smlouva byla schválena v jiné podobě. Jeho následovníci se poté rozhodly pro politiku izolacionismu. Spojené státy tak přišly o jedinečnou možnost stát v čele nového světového uspořádání.

Historik Williams zastává názor, že americká zahraniční politika se řídí třemi koncepcemi. První je postavena na pomoci ostatním společnostem s řešením jejich problémů. Druhá říká, že každá společnost má právo na sebeurčení. Třetí koncepce však ty předchozí dvě vylučuje, když tvrdí, že společnost si vyřeší svoje problémy a

seberealizuje se pouze stejným způsobem, jako to udělaly Spojené státy ²²¹ a tato koncepce byla jasně zřetelná na konci 19. století a začátku 20. století.

Manifest destiny je téma, jež lze zkoumat i v moderní americké historii, jelikož úděl šíření demokracie mezi ostatními národy je stále přítomen. Právě v nejnovějších dějinách, kdy je otázkou, jestli jsou Spojené státy v úpadku, by tento fenomén mohl být více prozkoumán.

²²¹ Williams, „The Open Door Policy“, 12–13.

8. Prameny a literatura

8.1. Prameny

BEASLEY, William G., ed., *Select Documents on Japanese Foreign Policy 1853-1868* (Oxford: Oxford University Press, 1955).

BEVERIDGE, Albert, „In Support of an American Empire“, záznam, 56. Kongres, 1. sezení, 704–712, oficiální stránky Vincenta Ferrara, profesora mezinárodní politiky na Mount Holyoke College v USA, <https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/ajb72.htm> (staženo 28. 4. 2014).

CARNEGIE, Andrew, „Americanism versus Imperialism“, *North American Review* 168, č. 506 (leden 1899): 1–14, <http://digital.library.cornell.edu/n/nora/> (staženo 6. 3. 2014).

MCMASTER, Christopher T., „Woodrow Wilson and the American Expeditionary Force to Siberia, 1918–1920“, *Student Pulse* 6 č. 4:1–2, <http://www.studentpulse.com/articles/889/2/woodrow-wilson-and-the-american-expeditionary-force-to-siberia-1918-1920> (staženo 1.12. 2015).

PERRY, Matthew Calbraith, *The Japan Expedition, 1852–1854: The Personal Journal of Commodore Matthew C. Perry*, ed. Roger Pineau (Washington, D.C.: Smithsonian Institution Press, 1968).

ROOSEVELT, Theodore, *The Strenuous Life: Esseys and Addresses* (New York: Century, 1901).

SEWARD, William Henry, *Commerce in the Pacific Ocean: Speech of William H. Seward in the Senate of the United States, July 29, 1852* (Washington: Buell & Blanchard, 1852).

WASHINGTON, George, George Washington, „George Washington's Farewell Address, 1796“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume I: To 1914*, ed. Thomas G. Paterson (Lexington: Heath, 1984), 74–77.

8.2. Literatura

BEISNER, Robert L., „1898 and 1968: The Anti-Imperialists and the Doves,“ *Political Science Quarterly* 85, č. 2 (červen 1970): 187–216, <http://www.jstor.org> (staženo 7. 4. 2014).

DALLEK, Robert, „National Mood and American Foreign Policy: A Suggestive Essay“, *American Quarterly* 34, č. 4 (Podzim 1982): 339-361, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

FIELD, James A., Jr., „American Imperialism: The Worst Chapter in Almost Any Book“, *The American Historical Review* 83, č. 3 (červen 1978): 644–668, <http://www.jstor.org> (staženo 7. 4. 2014).

KASAI, Jiuji G., „The Relations between Japan and the United States“, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 54, International Relations of the United States (červenec 1914), 260-269, <http://www.jstor.org> (staženo 23. 1. 2015).

KENNEDY, Paul, *The Rise and Fall of Great Powers: Economic Change and Military Conflict from 1500 to 2000* (New York: Vintage Books, 1987).

KEVLES, Daniel, *In the Name of Eugenics: Genetics and the Uses of Human Heredity* (Berkeley: University of California Press, 1985).

LEUCHTENBURG, William E., „Progressivism and Imperialism: The Progressive Movement and American Foreign Policy, 1898-1916“, *The Mississippi Valley Historical Review* 39, č. 3 (prosinec 1952), 48–3504, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

LINK, Arthur S., „Woodrow Wilson Perspective“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume II: Since 1914*, ed. Thomas G. Paterson (Lexington: Heath, 1989) 80–93.

MACMILLAN, Margaret, *Mírotvorci – Pařížská konference 1919* (Praha: Academia, 2004).

MERRIAM, Allen H., „Racism in the Expansionist Controversy of 1898–1900“, *Phylon* 39, č. 4 (4. čtvrt. 1978), 369–380, <http://www.jstor.org> (staženo 7. 4. 2014).

MERK, Frederick, *Manifest Destiny and Mission in American History* (Cambridge: Harvard University Press, 1995).

PATERSON Thomas G., „United States Intervention in Cuba, 1898: Interpretations of the Spanish-American-Cuban Filipino War“, *The History Teacher* 29, č. 3 (květen 1996): 341–361, <http://www.jstor.org> (staženo 7. 4. 2014).

PEČENKA, Marek, LUŇÁK, Petr a kol., *Encyklopedie moderní historie* (Praha: Libri, 1999).

PESTRITTO, Ronald J., *Woodrow Wilson and the Roots of Modern Liberalism* (Lanham, USA: Rowman & Littlefield Publishers, 2005).

RANGNO, Erik, „Melville's Japan and the Marketplace Religion of Terror“, *Nineteen-Century Literature* 62, č. 4 (březen 2008), <http://www.jstor.org> (staženo 23. 1. 2015).

RIGGENBACH, Jeff, „The Real William Graham Sumner“, *Mises Daily*, 22. 4. 2011, <https://mises.org/library/real-william-graham-sumner> (staženo 14. 12. 2014).

ROSSITER, William S., „The First American Imperialist“, *The North American Review* 182, č. 591 (únor 1906): 239–254, <http://www.jstor.org> (staženo 23. 3. 2014).

RYDELL, Robert W., KROES, Rob, *Buffalo Bill in Bologna: The Americanization of the World, 1869–1922* (Chicago: University of Chicago Press, 2010).

SCHLESINGER, Arthur M., Jr., „Seeking Power, Not Markets“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume I: To 1914*, ed. Thomas G. Paterson (Lexington: Heath, 1984), 18–26.

SHI, D. E., TINDALL, G. B., *Dějiny Spojených států amerických* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007).

TRANI, Eugene P., „Woodrow Wilson and the Decision to Intervene in Russia: A Reconsideration“, *The Journal of Modern History* 48, č. 3 (září, 1976), 440–461, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

TUASON, Julie, A., „The Ideology of Empire in National Geographic Magazine’s coverage of the Philippines, 1898–1908“, *Geographical Review* 89, No. 1 (leden 1999): 34–53, <http://www.jstor.org> (staženo 28. 4. 2014).

WATSON CURRY, Roy, „Woodrow Wilson and Philippine Policy“, *The Mississippi Valley Historical Review* 41, č. 3 (prosinec, 1954), 435–452, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

WATSON, Richard L., Jr., „Woodrow Wilson and His Interpreters, 1947–1957“, *The Mississippi Valley Historical Review* 44, č. 2 (září, 1957), 207–236, <http://www.jstor.org> (staženo 3. 12. 2014).

WIDENOR, William C., „Henry Cabot Perspective“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume II: Since 1914*, ed. Thomas G. Paterson (Lexington: Heath, 1989) 93–108.

WILLIAMS, William A., „The Open Door Policy: Economic Expansion and the Remaking of Societies“, in *Major Problems in American Foreign Policy, Volume I: To 1914*, ed. Thomas G. Paterson (Lexington: Heath, 1984), 12–18.

WINFIELD, Anne, *Eugenics and Education in America: Institutionalized Racism and the Implications of History, Ideology, and Memory* (New York: Peter Lang Publishing Inc., 2007).

ZEVIN, Robert, „An Interpretation of American Imperialism“, *The Journal of Economic History* 32, č. 1 (březen 1972): 316–360, <http://www.jstor.org> (staženo 23. 3. 2014).

9. Obrazová dokumentace

Seznam vyobrazení

Malba *American Progress* od Johna Gasta

58

Internetové zdroje obrazové dokumentace:**Malba *American Progress* od Johna Gasta**

„Manifest Destiny“, Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Manifest_destiny
American_progress.JPG (staženo 1.12. 2015).

Malba *American Progress* od Johna Gasta

„Manifest Destiny“, Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Manifest_destiny_American_progress.JPG (staženo 1.12. 2015).